

W przypadku rozbieżności między różnymi wersjami językowymi pierwszeństwo ma wersja angielska.

Program „Obywatele, równość, prawa i wartości” (CERV)

Zaproszenie do składania wniosków

Pamięć o przeszłości Europy
(CERV-2026-CITIZENS-REM)

Wersja 1.0
01/10/2026

HISTORIA ZMIAN			
Wersja	Data publikacji	Zmian	Strona
1.0	01/10/2026	▪ Wersja wstępna.	
		▪	
		▪	
		▪	

EUROPEJSKA AGENCJA WYKONAWCZA DS. EDUKACJI I KULTURY (EACEA)

EACEA.B – Kreatywność, obywatelstwo i wspólne operacje
EACEA.B.3 – Obywatele i wartości UE

ZAPROSZENIE DO SKŁADANIA WNIOSKÓW

SPIS TREŚCI

0. Wprowadzenie	5
1. Tło 7	
2. Cele – Tematy i priorytety – Działania, które mogą uzyskać dofinansowanie – Oczekiwane oddziaływanie	7
Cele	7
Tematy i priorytety (zakres).....	8
Działania, które mogą uzyskać dofinansowanie (zakres)	15
Oczekiwany wpływ	17
3. Dostępny budżet.....	18
4. Harmonogram i terminy.....	19
5. Dopuszczalność i dokumenty	19
6. Kwalifikowalności	20
Kwalifikujący się uczestnicy (kwalifikujące się kraje)	20
Przypadki szczególne i definicje	21
Skład konsorcjum	23
Inne warunki mające zastosowanie do wszystkich priorytetów/tematów:	23
Uprawnione działania	23
Lokalizacja geograficzna (państwa docelowe)	23
Czas trwania	23
Budżet projektu.....	23
Etyka i wartości UE	24
7. Zdolność finansowa i operacyjna oraz wykluczenie	24
Zdolność finansowa.....	24
Zdolność operacyjna	25
Wykluczenie.....	26
8. Procedura oceny i przyznawania środków.....	27
9. Kryteria wyboru.....	28
10. Prawne i finansowe ramy umowy o udzielenie dotacji	29
Data rozpoczęcia i okres realizacji projektu	29
Cele pośrednie i rezultaty	29
Forma dotacji, stopa dofinansowania i maksymalna kwota dotacji.....	30
Kategorie budżetowe i zasady kwalifikowalności kosztów	30
Kategorie budżetowe w ramach niniejszego zaproszenia:.....	31

Ustalenia dotyczące sprawozdawczości i płatności	32
Zabezpieczenia płatności zaliczkowych	32
Certyfikaty	32
Odpowiedzialność za zwroty	33
Postanowienia dotyczące realizacji projektu	33
Inne cechy szczególne	33
Niezgodność i naruszenie postanowień umowy	33
11. Jak złożyć wniosek	33
Wytyczne dotyczące wykorzystania narzędzi generatywnej AI do przygotowania wniosku	34
12. Pomoc	35
Kontakt	35
13. Ważne	37

0. Wprowadzenie

Jest to zaproszenie do składania wniosków o **dotacje na działania** UE w dziedzinie pamięci o przeszłości Europy w ramach **programu „Obywatele, równość, prawa i wartości” (CERV)**. Ramy prawne dla tego unijnego programu finansowania określone są w:

- Rozporządzenie 2024/2509 ([rozporządzenie finansowe UE](#))¹
- akt podstawowy (rozporządzenie (UE) 2021/692 w sprawie programu „Obywatele, równość, [prawa](#) i wartości²”).

Zaproszenie zostało ogłoszone zgodnie z programem prac na lata 2026–20273 i będzie zarządzane przez **Europejską Agencję Wykonawczą ds. Edukacji i Kultury (EACEA)** („Agencja”).

 Proszę zauważyć, że niniejsze zaproszenie do składania wniosków jest uzależnione od ostatecznego przyjęcia budżetu na 2027 r. przez władzę budżetową UE. W przypadku istotnych zmian być może będziemy musieli zmodyfikować zaproszenie (lub nawet je anulować).

Zaproszenie obejmuje następujące **tematy**:

	Kod tematu/priorytetu	Temat/tytuł priorytetowy
1	CERV-2026-OBYWATELE-RE-TRANSFORMACJA	Pamiętanie o przemianach demokratycznych, (ponowne) budowanie i odbudowa instytucji demokratycznych oraz wzmacnianie społeczeństwa opartego na praworządności, demokracji i prawach podstawowych.
2	CERV-2026-OBYWATELE-REM-HOLOCAUSTJEW	Wzmocnienie pamięci o Holokauście przeciwko ludności żydowskiej.
3	CERV-2026-OBYWATELE-REM-GENCRIME-1 CERV-2026-OBYWATELE-REM-GENCRIME-2	Wzmocnienie pamięci o Holokauście, aktach ludobójstwa, zbrodniach wojennych i zbrodniach przeciwko ludzkości w celu wzmocnienia demokracji w UE. • Zasada pierwszeństwa 1: Wzmocnienie pamięci o ofiarach romskich. • Zasada pierwszeństwa 2: Wzmocnienie pamięci o ofiarach LGBTIQ+ i innych ofiarach.
4	CERV-2026-OBYWATELE-REM-HISTMIGRATION	Wspieranie pamięci o dziedzictwie kolonializmu, niewolnictwa i migracji oraz

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2024/2509 z dnia 23 września 2024 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (wersja przekształcona) („rozporządzenie finansowe UE”) (Dz.U. L 2024/2509 z 26.9.2024).

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/692 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program „Obywatele, równość, prawa i wartości” (Dz.U. L 156 z 5.5.2021, s. 1).

³ Decyzja wykonawcza Komisji C(2025) 8076 final z dnia 1 grudnia 2025 r. dotycząca przyjęcia programu prac na lata 2026–2027 oraz decyzji w sprawie finansowania realizacji programu „Obywatele, równość, prawa i wartości”.

		ich wpływie na współczesne wielokulturowe społeczeństwa europejskie.
--	--	--

Każdy wniosek dotyczący projektu w ramach zaproszenia musi dotyczyć tylko jednego z tych tematów lub priorytetów.

Ponadto ten sam wniosek można złożyć tylko w odniesieniu do jednego tematu lub priorytetu.

Główny wnioskodawca (tj. koordynator) nie może złożyć więcej niż jednego wniosku w ramach niniejszego zaproszenia do składania wniosków w odniesieniu do wszystkich tematów/priorytetów. W przypadku złożenia wielu wniosków przez tego samego głównego wnioskodawcę wszystkie wnioski zostaną odrzucone i nie będą poddawane dalszej ocenie.

Zachęcamy do uważnego zapoznania się z **dokumentacją zaproszenia**, a w szczególności z niniejszym zaproszeniem do składania wniosków, wzorem umowy o udzielenie dotacji, [podręcznikiem internetowym unijnego portalu Funding & Tenders](#) oraz [umową o udzielenie dotacji z objaśnieniami](#).

W dokumentach tych udziela się wyjaśnień i odpowiedzi na pytania, które mogą się pojawić podczas przygotowywania wniosku:

- ogłoszenie o zaproszeniu zawiera informacje dotyczące:
 - kontekstu, celów, zakresu, działań, które mogą zostać dofinansowane, a także zakładanych rezultatów (punkty 1 i 2);
 - harmonogram i dostępny budżet (sekcje 3 i 4);
 - warunki dopuszczalności i kwalifikowalności (w tym obowiązkowe dokumenty; sekcje 5 i 6);
 - kryteria zdolności finansowej i operacyjnej oraz wykluczenia (sekcja 7);
 - procedurę oceny i udzielenia dotacji (sekcja 8);
 - kryteria wyboru (sekcja 9);
 - prawne i finansowe ramy umowy o udzielenie dotacji (sekcja 10);
 - sposobu składania wniosku (punkt 11);
- w podręczniku internetowym przedstawiono:
 - procedurę rejestracji i składania wniosków online za pośrednictwem portalu „Wsparcie finansowe i przetargi UE” („portal”);
 - zalecenia dotyczące przygotowania wniosku;
- AGA – umowa o udzielenie dotacji z objaśnieniami zawiera:
 - szczegółowe adnotacje dotyczące wszystkich postanowień umowy o udzielenie dotacji, którą należy podpisać, aby otrzymać dotację (w tym kwalifikowalności kosztów, harmonogramu płatności, zobowiązań akcesoryjnych itp.).

Zachęcamy również do odwiedzenia [strony internetowej wyników projektów w ramach programu „Europa dla Obywateli”](#), [strony internetowej wyników programu „Prawa, równość i obywatelstwo”](#), [zestawu narzędzi Daphne](#) oraz [unijnego portalu Funding and Tenders](#), aby zapoznać się z [listą projektów finansowanych](#) wcześniej w ramach zaproszeń CERV-2021-CITIZENS-REM, CERV-2022-CITIZENS-REM, CERV-2023-CITIZENS-REM, CERV-2024-CITIZENS-REM i CERV-2025-CITIZENS-REM.

Należy pamiętać, że niniejsze zaproszenie obejmuje lata 2026 i 2027 oraz że w 2027 r. nie zostanie opublikowane żadne specjalne zaproszenie dotyczące pamięci o przeszłości Europy.

1. Tło

Spuścizna najnowszej historii Europy jest kluczowym filarem wartości, za którymi opowiada się UE.

W czasach historycznych zniekształceń i rewizjonizmu powrót wojny w Europie spowodowany rosyjską wojną napastniczą przeciwko Ukrainie oraz bezprecedensowy wzrost antysemityzmu, głęboko zakorzenionego i powszechnego antycyganizmu oraz innych form nienawiści w Europie, pamięć o wspólnych doświadczeniach europejskich XX wieku i edukacja na ich temat stają się jeszcze bardziej istotne dla wszystkich grup społecznych, w szczególności dla następnego pokolenia i osób zajmujących stanowiska kierownicze.

Jeśli chodzi o pamięć o przeszłości Europy, w ramach zaproszenia wspierane będą projekty upamiętniające, badawcze i edukacyjne dotyczące decydujących doświadczeń w Europie XX wieku. Obejmują one przyczyny i konsekwencje reżimów autorytarnych i totalitarnych, opór wobec tych reżimów i drogę do przemian demokratycznych oraz (ponowne) budowanie instytucji demokratycznych, najciemniejsze godziny historii Europy – Holokaust, ludobójstwo, zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości oraz spuściznę kolonializmu i migracji w Europie i do niej.

2. Cele – Tematy i priorytety – Działania, które mogą uzyskać dofinansowanie – Oczekiwane oddziaływanie

Cele

Wspieranie projektów mających na celu upamiętnienie decydujących wydarzeń we współczesnej historii Europy ^{XX wieku}, w tym przyczyn i skutków reżimów autorytarnych i totalitarnych, niewolnictwa i kolonializmu oraz Holokaustu, a także podnoszenie świadomości obywateli europejskich na temat ich wspólnej historii, kultury, dziedzictwa kulturowego i wartości, zwiększając tym samym ich zrozumienie Unii, jej początków, celu, różnorodności i osiągnięć oraz znaczenia wzajemnego zrozumienia i tolerancji. Uwzględnianie aspektu płci będzie miało charakter przekrojowy w odniesieniu do wszystkich priorytetów.

Wspierane inicjatywy polityczne:

- [Strategia UE w sprawie zwalczania antysemityzmu i wspierania życia żydowskiego na lata 2021–2030](#)
- [Strategia przeciwdziałania rasizmowi na lata 2026–2030](#)
- [Unijne ramy strategiczne na rzecz równouprawnienia, włączenia społecznego i udziału Romów \(2020–2030\)](#)
- [Strategia na rzecz równości osób LGBTIQ+ na lata 2026–2030](#)
- [Nie dla nienawiści: Europa zjednoczona przeciwko nienawiści](#)

- [Strategia na rzecz równouprawnienia płci \(2026–2030\)](#)
- [Przewodnik dotyczący obywatelstwa UE](#)
- [Europejski plan działania na rzecz demokracji z 2020 r.](#)
- [Europejska Tarcza Demokracji](#)

Tematy i priorytety (zakres)

Pamięć o przeszłości Europy jest ściśle związana z urzeczywistnianiem i ochroną obecnych wartości i praw UE. Europejskie doświadczenia XX wieku, w tym reżimy totalitarne i autorytarne oraz ich zbrodnie, przemiany demokratyczne oparte na praworządności, historia migracji i dekolonizacja przyczyniają się do zachęcania Europejczyków do zachowania czujności i obrony praw podstawowych, demokracji i praworządności, a w szczególności praw mniejszości.

Reżimy autorytarne postrzegają demokrację jako zagrożenie i stosują coraz bardziej agresywną taktykę, aby je osłabić. Szerząc oszukańcze narracje, czasami obejmujące manipulowanie faktami historycznymi i ich fałszowanie, próbują one podważyć zaufanie do systemów demokratycznych. Ochrona demokracji i budowanie odporności demokratycznej obywateli, społeczeństw i instytucji, w tym poprzez pamięć o przeszłości Europy, jest pilnym wspólnym przedsięwzięciem, które wymaga podejścia obejmującego całą administrację rządową i całe społeczeństwo.

Zachęca się do przedstawiania propozycji, które mają służyć wdrażaniu polityk UE, a dokładniej wdrażaniu wyżej wymienionych inicjatyw politycznych.

Nadrzędnym celem różnych priorytetów jest promowanie bardziej zniuansowanego zrozumienia wydarzeń historycznych i ich pamięci. Wnioskodawców zachęca się do stosowania różnych sposobności przy realizacji priorytetów zaproszenia. Wnioskodawców zachęca się do pracy na rzecz europejskiego zrozumienia wspólnej historii, w tym „negatywnej historii”, oraz do godzenia rozbieżnych i alternatywnych narracji regionalnych i krajowych. W ramach tego przedsięwzięcia zachęca się wnioskodawców do uwzględnienia w swoich projektach perspektywy płci i grup mniejszościowych. Wniosek powinien jednak nadal koncentrować się na pamięci europejskiej.

Wnioskodawcy muszą zapewnić znaczący udział swoich grup docelowych, biorąc pod uwagę cechy ich grupy docelowej, w tym ich płeć, pochodzenie etniczne, przekonania religijne, orientację seksualną lub kolor skóry.

Projekty mogą mieć charakter krajowy lub transnarodowy. Szczególnie zachęca się do realizacji projektów transnarodowych.

Każdy wniosek dotyczący projektu w ramach zaproszenia musi dotyczyć **tylko jednego** z następujących tematów/priorytetów:

1. CERV-2026-CITIZENS-REM-TRANSITION – Pamięć o przemianach demokratycznych, (od)budowa instytucji demokratycznych oraz wzmocnienie społeczeństwa opartego na praworządności, demokracji i prawach podstawowych.

UE jest wspólnotą wartości, a wszystkie jej państwa członkowskie zobowiązały się do przestrzegania zasad **demokracji, praworządności i poszanowania praw podstawowych**. Doświadczenia Europy w XX wieku pokazują, że potrzebne są odporne demokracje oraz że ludzie muszą aktywnie angażować się w demokratyczne instytucje i wartości oraz je chronić. Doświadczenia historyczne, takie jak lata 20. i 30. XX wieku, kiedy niektóre europejskie demokracje przeszły przez szczególnie trudne czasy,

wyraźnie przypominają o znaczeniu promowania demokracji, również w perspektywie historycznej. Demokracja stoi dziś przed szeregiem wyzwań, które uwypukliły potrzebę wzmocnienia zaufania publicznego do procesów i instytucji demokratycznych oraz przypomnienia o znaczeniu demokracji w codziennym życiu ludzi.

Przemiany demokratyczne (definiowane jako przejście od systemu niedemokratycznego do demokratycznego, transformacja podjęta przez kilka krajów europejskich przed przystąpieniem do UE) to nie tylko procesy polityczne i prawne, ale również przemiany społeczne. Zasadnicze znaczenie ma transformacja i konsolidacja demokracji poprzez reformy instytucjonalne i prawne. Ponadto zapewnienie sprawiedliwości ofiarom i dotkniętym społecznościom po upadku reżimów totalitarnych i autorytarnych (w tym dyktatur komunistycznych i faszystowskich) może pomóc w wyzdrowieniu społecznym, wzmocnić i wzmocnić odporność na obecne i przyszłe zagrożenia dla demokracji.

Projekty w ramach tego tematu mogą koncentrować się na:

- Trwający rozwój i pielęgnowanie demokracji w kontekście przeszłych przemian od reżimów autorytarnych i totalitarnych (w tym dyktatur komunistycznych i faszystowskich) w różnych krajach europejskich pokazuje ważne wnioski dla obrony i utrzymania wartości UE, takich jak demokracja, praworządność i prawa podstawowe.
- Mogą również zastanowić się zarówno nad wspólnymi wzorcami, jak i specyfiką krajową, podkreślając jednocześnie trwały wpływ totalitarnej lub autorytarnej przeszłości oraz sposób, w jaki jej trudne dziedzictwo jest nadal zapamiętane, interpretowane i angażowane.
- Analizowanie i eksponowanie aktów oporu i zorganizowanego sprzeciwu wobec byłych reżimów totalitarnych i autorytarnych w ramach bieżących wysiłków na rzecz pielęgnowania i ochrony demokracji w obliczu trwałych i pojawiających się wyzwań.
- Przejście od reżimów autorytarnych i totalitarnych (w tym dyktatur komunistycznych i faszystowskich) do demokracji.
- Promowanie pamięci i edukacji na temat przeszłych wydarzeń, w których prawa podstawowe, takie jak wolność wypowiedzi, zgromadzeń, myśli, sumienia, religii i praw wyborczych, były tłumione przez dawne reżimy totalitarne i autorytarne. Przykłady te służą wzmocnieniu znaczenia ochrony wartości demokratycznych, w tym prawa do wyrażania odmiennych opinii, oraz zapewnieniu przestrzeni politycznej, w której głosy opozycji mogą być swobodnie i bezpiecznie słyszane.
- Zbadanie środków sprawiedliwości historycznej, czy to w drodze procesów sądowych, restytucji czy amnestii, oraz możliwości pracy nad sprawiedliwością naprawczą jeszcze dziś.

Opisane powyżej elementy mające na celu wzmocnienie demokracji, takie jak zwalczanie obcych ingerencji, w tym manipulowania faktami historycznymi i ich fałszowanie, wzmocnienie zaangażowania obywateli, krytycznego myślenia, umiejętności korzystania z mediów i odporności społecznej, są ściśle związane z kontekstem pamięci, ponieważ pomagają zapewnić, aby dramatyczne wydarzenia z przeszłości nie powtórzyły się we współczesnej Europie.

2. CERV-2026-CITIZENS-REM-HOLOCAUSTJEW – Wzmocnienie pamięci o Holokauście przeciwko ludności żydowskiej.

Shoah jest spuścizną definiującą UE. Zamordowano sześć milionów żydowskich dzieci, kobiet i mężczyzn, a wszystkie pozostałe były prześladowane. Podczas gdy inne grupy były prześladowane, naziści założyli w całej Europie i poza nią politykę państwową, której jedynym celem było zabicie wszystkich pojedynczych Żydów, których mogli

odnaleźć.

Relacje z pierwszej ręki Shoah nadal mają największy wpływ na kolejne pokolenia. Ponieważ coraz mniej osób ocalałych dzieli się historią przetrwania, rośnie znaczenie miejsc pamięci i edukacji, a także pracy wykonywanej przez drugie i trzecie pokolenie osób ocalałych i stowarzyszeń.

Obecne wydarzenia pokazują instrumentalizację Holokaustu przez propagandę Kremla, która twierdzi, że denazuje Ukrainę. Jednocześnie w kilku państwach członkowskich UE obserwuje się coraz większe upolitycznienie Holokaustu i tendencję do minimalizowania okrucieństw Shoah. Ponadto od czasu ataków Hamasu z 7 października 2023 r. i wojen, które po nich nastąpiły, obserwujemy coraz większe utożsamianie Shoah z konfliktami na Bliskim Wschodzie. Obywatele powinni mieć możliwość przeciwdziałania tej konfacji.

Zniekształcenie Holokaustu napędza antysemityzm. Ponadto nawoływanie do nienawiści związane z aprobowaniem, negowaniem lub rażącym pomniejszaniem Holokaustu jest kryminalizowane na mocy decyzji ramowej Rady w sprawie zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii za pomocą środków prawnokarnych⁴.

Rany masowych okrucieństw XX wieku są nadal otwarte, co pogłębia rozbieżności między Europejczykami. Wolne, otwarte i niezależne badania, edukacja i pamięć na temat wszystkich aspektów Shoah mają zasadnicze znaczenie dla zwiększenia zrozumienia. Oznacza to zbadanie negatywnej historii Europy w celu pogodzenia rozbieżnych narracji regionalnych i krajowych związanych z Shoah i jej bezpośrednimi następstwami.

Obywatele europejscy powinni stać się ambasadorami tej pamięci. Nauczyciele, decydenci polityczni, studenci uczelni wyższych (zwłaszcza studenci historii) mogą znaleźć się wśród kluczowych odbiorców docelowych i być w stanie rozwijać wspólną historię europejską, aby przeciwdziałać fałszowaniu, zniekształcaniu i inwersji historycznej. Grupy docelowe mogłyby obejmować lokalne organy publiczne i decydentów politycznych w celu podnoszenia świadomości na temat ich odpowiedzialności za ochronę obiektów i zwalczanie antysemityzmu. Grupy docelowe mogą obejmować nowo przybyłych i migrantów, którzy nie mają bezpośredniego związku z Shoah. Grupy docelowe mogłyby również obejmować dziennikarzy, aby zwiększyć świadomość na temat zniekształcania Holokaustu, inwersji Holokaustu i współczesnych wydarzeń związanych z Holokaustem (takich jak np. marsze neonazistowskie).

Zgodnie ze strategią UE w sprawie zwalczania antysemityzmu i wspierania życia żydowskiego (2021–2030), a także z innymi kluczowymi inicjatywami politycznymi, w ramach tego tematu wspiera się projekty, które mogą koncentrować się na rozwoju sieci młodych ambasadorów europejskich w celu promowania pamięci o Shoah. Temat ten będzie również wspierał projekty, które przyczyniają się do tworzenia miejsc pamięci o Holokauście, zwłaszcza w odniesieniu do ich celów edukacyjnych, oraz zachęcał do współpracy z ESEM, siecią europejskich miejsc pamięci o Holokauście. Społeczności żydowskie są obecnie niewielkie, co jest bezpośrednią konsekwencją Holokaustu. Skutkuje to bezpośrednią odpowiedzialnością za wspieranie życia żydowskiego i podnoszenie świadomości na temat obecności żydowskiej w Europie.

Projekty w ramach tego tematu mogłyby koncentrować się na:

- Zajmowanie się przebiegiem Shoah, sposobem popełnienia zbrodni,

⁴ Decyzja ramowa Rady 2008/913/WSiSW z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii za pomocą środków prawnokarnych, [EUR-Lex – 32008F0913 – PL – EUR-Lex](#)

zaangażowanymi podmiotami, a także przedwojennymi i natychmiastowymi powojennymi wydarzeniami historycznymi.

- Przeciwdziałanie negowaniu, zniekształcaniu, trywializacji i inwersji ofiar Holokaustu. Obejmuje to przeciwdziałanie fałszywym porównaniom, antysemickim teoriom spiskowym i utożsamianiu z konfliktem na Bliskim Wschodzie.
- Monitorowanie i przeciwdziałanie w sferze internetowej zniekształcaniu i inwersji Holokaustu, a także gloryfikacji nazistowskiej. Zajęcie się – na szczeblu regionalnym – rozbieżnymi i przeciwstawnymi krajowymi narracjami historycznymi dotyczącymi historii Shoah, w tym paralelizmem z innymi negatywnymi wspólnymi wydarzeniami historycznymi w regionie.
- Promowanie aktywizmu pamięci związanego z Shoah, w tym poprzez wspieranie oddolnych prac upamiętniających.
- Cyfryzacja materiałów historycznych i zeznań świadków do celów kształcenia i szkolenia.
- Rzucenie światła na życie żydowskie przed Shoah i po nim.
- Podnoszenie świadomości na temat życia, historii i kultury żydowskiej, aby przyczynić się do wzmocnienia wielokulturowych społeczeństw europejskich.
- Obchody Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu i krajowych Dni Pamięci o Ofiarach Holokaustu.
- Podnoszenie świadomości na temat Shoah i miejsc pamięci na szczeblu lokalnym, w tym poprzez wizyty władz lokalnych. Zwalczanie gloryfikacji nazizmu, przeciwdziałanie przejawom i działaniom neonazistowskim.
- Promowanie badań nad pochodzeniem zagrabionych dzieł sztuki w celu zwiększenia świadomości, wzajemnego uczenia się lub działań szkoleniowych.

3. Wzmocnienie pamięci o Holokauście, aktach ludobójstwa, zbrodniach wojennych i zbrodniach przeciwko ludzkości w celu wzmocnienia demokracji w UE.

Projekty w ramach tego tematu powinny koncentrować się na nieżydowskich ofiarach Holokaustu, a także innych ludobójstwach, zbrodniach wojennych i zbrodniach przeciwko ludzkości w Europie XX wieku.

Projekty w ramach tego tematu NIE powinny dotyczyć Holokaustu wobec ludności żydowskiej, który jest objęty tematem 2.

CERV-2026-CITIZENS-REM-GENCRIME-1 – Priorytet 1: Wzmocnienie pamięci o ofiarach romskich

Ludobójstwo Romów i Sinti pod rządami nazistowskimi, znane jako Porajmos lub Samudaripen, jest definiującym, lecz niewystarczająco uznanym dziedzictwem Unii Europejskiej. Szacuje się, że zamordowano 500,000 Romów, w tym Sinti i Trawelerów, a niezliczeni inni byli prześladowani, deportowani, przymusowo sterylizowani i poddawani nieludzkiemu traktowaniu. Reżim nazistowski wdrożył politykę rasową mającą na celu systematyczne niszczenie społeczności romskich w całej Europie, czego kulminacją były masowe zabójstwa, takie jak likwidacja obozu Romów w Auschwitz-Birkenau 2 sierpnia 1944 r., obchodzonego obecnie z okazji Europejskiego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu Romów.

Holokaust Romów należy rozumieć w dłuższym kontinuum antycyganizmu w Europie. Romowie byli niewolnicy przez prawie pięć stuleci na terytorium dzisiejszej Rumunii,

pozbawieni osobowości prawnej i podstawowych praw. W XX wieku prześladowania były kontynuowane w reżimach faszystowskich i komunistycznych, a w kilku krajach poprzez przymusową sedentaryzację, politykę asymilacji i praktyki przymusu, w tym przymusową sterylizację. Te historyczne niesprawiedliwości mają trwałe konsekwencje społeczno-gospodarcze.

Mimo to prześladowania Romów są nadal niedostatecznie reprezentowane w programach nauczania, muzeach i publicznych pomnikach. Specjalne ośrodki badawcze, pomniki stałe i materiały dydaktyczne na temat historii Romów i Holokaustu Romów są ograniczone. Ta strukturalna niewidoczność przyczynia się do utrzymującego się antycyganizmu, zniekształceń i negowania.

Wraz ze spadkiem liczby ocalałych coraz pilniejsza staje się ochrona świadectw, miejsc pamięci i materiałów archiwalnych. Inicjatywy upamiętniające, takie jak 2 sierpnia – Europejski Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu Romów – i 16 maja – Dzień Oporu Romów, wymagają silniejszego wsparcia instytucjonalnego i integracji z europejską kulturą pamięci.

Obecne wydarzenia polityczne pokazują również podatność na zagrożenia pamięci o Holokauście Romów. Historyczne zniekształcenia, trywializacja i negowanie – często powiązane z szerszymi narracjami antycyganistycznymi – podważają wartości demokratyczne. Rywalizacja o pamięć i selektywne uznawanie ofiar grozi zwiększeniem wykluczenia. Obywatele muszą mieć możliwość przeciwdziałania zniekształcaniu, negowaniu i minimalizowaniu ludobójstwa Romów. Zgodnie z unijnymi ramami strategicznymi na rzecz równouprawnienia, włączenia społecznego i udziału Romów na lata 2020–2030 szczególny priorytet zostanie przyznany projektom, które wzmacniają pamięć o Holokauście Romów, a jednocześnie eliminują głębsze korzenie antycyganizmu.

Projekty w ramach tego priorytetu mogłyby koncentrować się na:

- Dokumentowanie wdrażania ludobójstwa Romów i jego kontekstu historycznego, w tym niewolnictwa, powojennych prześladowań i prześladowań totalitarnych.
- Przeciwdziałanie negowaniu, zniekształcaniu, trywializacji i marginalizacji wiktymizacji Romów.
- Rozwijanie sieci ambasadorów młodzieży romskiej i nieromskiej w celu promowania pamięci o przeszłości i przeciwdziałania antycyganizmowi.
- Wspieranie oddolnych inicjatyw upamiętniających, w tym działań z okazji 2 sierpnia – Europejskiego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu Romów, 16 maja – Dnia Oporu Romów itp.
- Opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów dydaktycznych, które włączają historię Romów i Holokaust Romów do krajowych programów nauczania.
- Cyfryzacja świadectw, dokumentów archiwalnych i badań historycznych w celu zachowania pamięci dla przyszłych pokoleń.
- Promowanie badań nad restytucją Romów, przymusowymi wysiedleniami i długoterminowymi konsekwencjami historycznej niesprawiedliwości.
- Gromadzenie, dokumentowanie i rozpowszechnianie historii oporu Romów, bohaterów, ratowników, intelektualistów, artystów i przywódców społeczności, podkreślających sprawczość, odporność i wkład Romów w historię Europy.

- Stosowanie podejścia opartego na sprawiedliwości okresu przejściowego, w tym poszukiwanie prawdy, uznawanie krzywdy, badania nad restytucją oraz gwarancje niepowtórzenia poprzez edukację i upamiętnianie.
- Opracowanie inkluzywnych, partycypacyjnych sposobów zapamiętywania tych przestępstw, edukowania na ich temat i nauczania o nich, aby zapobiec ponownemu pojawieniu się nienawiści, w tym antycyganizmu. Może to obejmować projekty pamięci artystycznej, aktywizm pamięci i inne podejścia, które sprzyjają tworzeniu sprzyjającego środowiska edukacyjnego.

CERV-2026-CITIZENS-REM-GENCRIME-2 – Priorytet 2: Wzmocnienie pamięci o ofiarach LGBTIQ+ i innych ofiarach

Projekty w ramach tego priorytetu nie powinny dotyczyć projektów koncentrujących się na pamięci o ofiarach romskich (projekty koncentrujące się na pamięci o ofiarach romskich powinny mieć zastosowanie w ramach priorytetu 1).

XX wiek w Europie charakteryzowały przerażające zbrodnie, ludobójstwa, zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości, a także zbrodnie popełnione przez reżimy autorytarne i totalitarne, w tym reżimy komunistyczne i faszystowskie. Pamięć o tych najpoważniejszych zbrodniach popełnionych na terytorium Europy odgrywa kluczową rolę w podtrzymywaniu tych wartości.

Pomimo coraz większych wysiłków na rzecz zachowania pamięci o ofiarach tych przestępstw doświadczenia wielu grup pozostają pomijane, marginalizowane lub niedostatecznie uznawane w pamięci publicznej. Obejmuje to między innymi osoby LGBTIQ+ i inne społeczności, które są celem ataków ze względu na ich tożsamość, przekonania lub postrzegany status społeczny.

Na przestrzeni dziejów osoby LGBTIQ+ doświadczały systemowych prześladowań w ramach wielu różnych reżimów politycznych i społecznych, często kształtowanych przez dominujące normy religijne, kulturowe i prawne. Szacuje się, że w okresie reżimu nazistowskiego 50000 homoseksualnych i biseksualnych mężczyzn zostało skazanych na „dotkliwe kary więzienia w brutalnych warunkach”, a około 10–15000 zostało wysłanych do obozów koncentracyjnych. Lesbijki, osoby transpłciowe i inne osoby, których tożsamość nie odpowiada nazistowskim ideałom płci i seksualności, również doświadczyły inwigilacji, dyskryminacji, przemocy i wykluczenia społecznego, a ich doświadczenia od dziesięcioleci są w dużej mierze nieuznawane.

W rezultacie historia osób LGBTIQ+ w Europie charakteryzuje się zarówno walką, jak i odpornością. Zachowanie i uznanie historii i pamięci osób LGBTIQ+ ma zasadnicze znaczenie dla budowania inkluzywnej tożsamości europejskiej opartej na godności, różnorodności i prawach człowieka. Pamięć o tych okrucieństwach i ich uznanie mają zasadnicze znaczenie dla przywrócenia sprawiedliwości, jak podkreślono w strategii na rzecz równości osób LGBTIQ+ na lata 2026–2030.

Większa świadomość wszystkich tych historii przyczynia się do pełniejszego zrozumienia przyczyn, mechanizmów i konsekwencji masowych okrucieństw oraz przyczynia się nie tylko do zapobiegania ich ponownemu wystąpieniu, ale także do wzmocnienia odporności demokratycznej, wspierania zaangażowania obywatelskiego i budowania wspólnej europejskiej kultury pamięci.

Projekty w ramach tego tematu mogłyby koncentrować się na:

- Zajmowanie się tym, w jaki sposób organizowano ludobójstwo, zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości, jakie podmioty były zaangażowane i w jaki sposób zostały popełnione, rolami współpracowników, sprawców i osób postronnych.
- Znalazienie nowych sposobów zapamiętywania, edukowania i nauczania na temat tych przestępstw w celu ochrony społeczeństwa przed ponownymi zagrożeniami nienawiścią. Mogą one obejmować prace artystyczne nad projektami pamięci, a także pobudzanie aktywizmu pamięci. Te nowe metody powinny być inkluzywne, w stosownych przypadkach partycypacyjne, i tworzyć sprzyjające środowisko edukacyjne.
- Wspieranie działań uświadamiających, wzajemnego uczenia się lub szkoleń, które dokładnie odzwierciedlają prześladowania osób LGBTIQ+ i innych mniejszości na przestrzeni dziejów.
- Przeciwdziałanie fałszerstwom historycznym i rywalizacji o pamięć związanej z prześladowaniem osób LGBTIQ+, ludobójstwami, zbrodniami wojennymi i zbrodniami przeciwko ludzkości, zwłaszcza wśród Europejczyków, którzy podzielają wspólną historię, ale mają rozbieżne poglądy na temat wspólnej przeszłości.
- Wspieranie działań uświadamiających, wzajemnego uczenia się lub szkoleń, które dokładnie odzwierciedlają prześladowanie osób LGBTIQ+ i innych mniejszości w reżimie nazistowskim, przy jednoczesnym przeciwdziałaniu negowaniu, zniekształcaniu, trywializacji, a zwłaszcza fałszywym porównaniom.
- Zajęcie się rozbieżnymi i przeciwstawnymi krajowymi narracjami historycznymi, w ujęciu regionalnym, dotyczącymi tych najciemniejszych godzin historii Europy i innych negatywnych wspólnych wydarzeń historycznych.
- Cyfryzacja materiałów historycznych i zeznań świadków do celów kształcenia i szkolenia.

4. CERV-2026-CITIZENS-REM-HISTMIGRATION – Wspieranie pamięci o dziedzictwie kolonializmu, niewolnictwa i migracji oraz ich wpływie na współczesne wielokulturowe społeczeństwa europejskie.

Migracja, dekolonizacja, niewolnictwo i imperializm odcisnęły piętno na historii świata i są zakorzenione w historii Europy, co ma obecnie poważne konsekwencje dla społeczeństwa. Ich pamięć o przeszłości odgrywa kluczową rolę w zwalczaniu rasizmu strukturalnego, wzmacnianiu pozycji osób dotkniętych rasizmem oraz podnoszeniu świadomości na temat wykluczenia i stereotypów.

Chociaż dla wielu uważa się ją za rozdział w historii, dekolonizacja, demontaż imperiów kolonialnych, zwłaszcza w XX wieku, oraz powstające pokolonialne społeczeństwa europejskie nadal mają poważne konsekwencje dla życia osób borykających się z rasizmem i dyskryminacją rasową. W następstwie procesu dekolonizacji w stosunkach międzynarodowych na początku XX wieku Światowa Konferencja ONZ w sprawie Zwalczania Rasizmu, Dyskryminacji Rasowej i Ksenofobii stwierdziła, że dzisiejsze nierówności strukturalne wynikają z konsekwencji kolonializmu i niewolnictwa.

Na podstawie tej uwagi w unijnym planie działania przeciwko rasizmowi na lata 2020–2025 i unijnej strategii przeciwdziałania rasizmowi na lata 2026–2030 Komisja podjęła wysiłki na rzecz informowania o eliminowaniu historycznych korzeni rasizmu i ustanowiła kluczowy priorytet w zakresie zwalczania rasizmu strukturalnego. Wiąże się to z analizą przeszłości, teraźniejszości i przyszłości europejskiej tkanki kulturowej.

Uprzedzenia i stereotypy można zwalczać, uznając historyczne korzenie rasizmu, w tym z perspektywy intersekcyjnej.

Migracja ma również długą i zróżnicowaną historię w Europie. Ruchy ludności w Europie, od migracji gospodarczej i politycznej po wydalenie i deportację po drugiej wojnie światowej, od ucieczki przed przemocą i prześladowaniem po migrację po utworzeniu UE, uwypukliły XX-wieczną historię Europy. Przymusowa migracja, przesiedlenia wewnętrzne i wydalenia to wspólne doświadczenie wielu Europejczyków w okresie wojny. Obejmuje to przymusowe wysiedlenia i prześladowania ludności romskiej podczas II wojny światowej i po jej zakończeniu oraz ich długoterminowe konsekwencje. Można również wziąć pod uwagę konkretną historię migracji kobiet.

Projekty w ramach tego priorytetu powinny przyczyniać się do lepszego zrozumienia, w jaki sposób te historyczne dziedzictwo – zakorzenione w kolonializmie, niewolnictwie i imperializmie – kształtuje współczesne nierówności, dyskryminację, wykluczenie i bariery dla równych szans w społeczeństwach europejskich. Zachęca się do tego, by w ramach projektów badano powiązania między tym historycznym dziedzictwem a współczesnymi przejawami rasizmu strukturalnego, w tym rasizmu antycyganizmu, antysemityzmu, nienawiści antymuzułmańskiej i rasizmu antyazjatyckiego.

Projekty w ramach tego tematu mogłyby koncentrować się na:

- Uznając spuściznę kolonializmu i jego stały wpływ na współczesne wielokulturowe społeczeństwa europejskie, z myślą o przyczynieniu się do realizacji celów strategii UE przeciwko rasizmowi na lata 2026–2030, w tym do zajęcia się takimi tematami jak dyskryminacja strukturalna i rasizm.
- Promowanie edukacji antyrasistowskiej, umiejętności historycznych i inicjatyw uświadamiających skierowanych do młodych ludzi, edukatorów i ogółu społeczeństwa, w tym poprzez innowacyjne i partycypacyjne podejścia, które sprzyjają wzajemnemu szacunkowi, włączeniu społecznemu i wartościom demokratycznym.
- Wspieranie gromadzenia, zachowywania i rozpowszechniania świadectw, archiwów i wiedzy opartej na społeczności, które przyczyniają się do wzmocnienia bazy dowodowej na temat historycznych korzeni i współczesnych przejawów rasizmu i dyskryminacji w Europie.
- Podnoszenie świadomości na temat historii i kultury Romów, aby przyczynić się do wzmocnienia wielokulturowych społeczeństw europejskich, zgodnie z unijnymi ramami strategicznymi na rzecz równouprawnienia, włączenia społecznego i udziału Romów.
- Analiza wspólnych europejskich doświadczeń w zakresie migracji związanych z wydarzeniami historycznymi, takimi jak wojny, momenty przejściowe, kolonizacja i dekolonizacja, skutki gospodarcze lub prześladowania.
- Przyjęcie podejścia intersekcyjnego w celu uwzględnienia kilku grup mniejszościowych, w tym osób pochodzenia afrykańskiego, Żydów, Romów, obywateli zamorskich i innych grup mniejszościowych o długiej historii migracji, aby promować bardziej zniuansowane zrozumienie wielokulturowych społeczeństw europejskich.

Działania, które mogą uzyskać dofinansowanie (zakres)

(dotyczy wszystkich tematów)

Oczekuje się, że projekty:

- Powiązanie różnych rodzajów organizacji w celu stworzenia synergii (między administracją nienastawioną na zysk, oddolną, lokalną, regionalną i krajową, środowiskiem akademickim, muzeami, miejscami pamięci i uczenia się oraz instytucjami edukacyjnymi).
- Opracowanie różnych rodzajów działań (działalność szkoleniowa, wystawy, debaty publiczne, edukacja pozaformalna, podnoszenie świadomości, badania naukowe, gromadzenie i digitalizacja zeznań, publikacje, narzędzia internetowe, działania innowacyjne i kreatywne itp.)⁵.
- Ustanowienie i prowadzenie szkoleń dla obrońców praw, urzędników służby cywilnej, pracowników wymiaru sprawiedliwości, funkcjonariuszy organów ścigania, dziennikarzy i decydentów, w tym w zakresie rasizmu strukturalnego, nieświadomych uprzedzeń, komunikacji włączającej, edukacji antyrasistowskiej oraz zapobiegania dyskryminacji rasowej i mowie nienawiści.
- Promowały inkluzywne, partycypacyjne i przyszłościowe podejścia do pamięci o przeszłości, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji, dialogu międzypokoleniowego i działań informacyjnych skierowanych do różnych odbiorców.
- Ustanawianie i prowadzenie działań edukacyjnych. Grupy docelowe mogą obejmować uczniów, studentów, młodzież, nauczycieli i innych pracowników sektora edukacji.
- Zapewnienie możliwości wymiany międzypokoleniowej między świadkami a przyszłymi pokoleniami.
- Wspieranie i wzmacnianie pozycji działaczy na rzecz pamięci i lokalnych organizacji oddolnych, lokalnych i społecznościowych inicjatyw dotyczących pamięci o przeszłości, które przyczyniają się do działań antyrasistowskich na szczeblu lokalnym i zacieśniają współpracę między organami publicznymi, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i społecznościami dotkniętymi rasizmem.
- Angażowały osoby z różnych grup docelowych i płci, w tym, w miarę możliwości, osoby doświadczające rasizmu, antysemityzmu, antycyganizmu, fobii LGBTIQ lub innych form dyskryminacji i nietolerancji, a także osoby nowo przybyłe i migrantów.
- Promowanie umiejętności korzystania z mediów, krytycznego myślenia i alternatywnych narracji w celu zwalczania stereotypów, uprzedzeń, rasizmu i zniekształceń historycznych, w tym w środowiskach internetowych.
- Projekty powinny mieć wymiar europejski, a najlepiej być realizowane na szczeblu transnarodowym (obejmującym tworzenie i funkcjonowanie transnarodowych partnerstw i sieci).
- Oczekuje się, że realizacja projektów będzie promować uwzględnianie problematyki równości płci i niedyskryminacji w głównym nurcie polityki. Obejmuje to analizę dotyczącą płci i mapowanie istotnych różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn w kontekście pamięci o przeszłości Europy. W tym celu zachęca się wnioskodawców do obejrzenia nagrania warsztatów internetowych DG JUST na temat wniosków projektowych dotyczących uwzględniania aspektu

⁵ Aby kwalifikować się do finansowania, działania muszą obejmować bezpośredni udział grup docelowych. Więcej informacji można znaleźć w sekcji „Kategorie budżetu i zasady kwalifikowalności kosztów” niniejszego zaproszenia.

płci. Wnioskodawców zachęca się również do zapoznania się z kluczowymi pytaniami wymienionymi na stronie internetowej EIGE podczas przeprowadzania analizy pod kątem płci. Należy unikać niezamierzonych negatywnych skutków interwencji dla obu płci (podejście „nie szkodzić”). Od wnioskodawców oczekuje się opracowania i realizacji działań w zakresie komunikacji i upowszechniania w sposób niedyskryminacyjny i uwzględniający aspekt płci. To samo dotyczy opracowywania i realizacji działań w zakresie monitorowania i oceny. Oczekuje się również, że wnioskodawcy uwzględnią w swoich wnioskach perspektywę płci w komunikacji, rozpowszechnianiu i monitorowaniu.

Oczekiwany wpływ

(dotyczy wszystkich tematów)

- Wkład w realizację inicjatyw politycznych wspieranych w ramach zaproszenia do składania wniosków.
- Zaangażowanie Europejczyków z różnych środowisk – w tym osób młodych i osób opiniotwórczych (administratorów państwowych, funkcjonariuszy organów ścigania, pracowników wymiaru sprawiedliwości, decydentów politycznych, dziennikarzy, obrońców praw, nauczycieli, wychowawców itp.) w propagowanie, wzmacnianie i wspieranie demokratycznych instytucji i struktur opartych na praworządności.
- Służyć opracowaniu wspólnej narracji historycznej, europejskiej kultury pamięci, w tym na temat negatywnej historii Europy.
- Lepsze uznawanie wkładu i doświadczeń społeczności i mniejszości dotkniętych rasizmem w historii Europy i współczesnych społeczeństwach.
- Digitalizacja materiałów historycznych i zeznań świadków naocznych świadków w celach edukacyjnych i szkoleniowych.
- Włączenie wymiaru europejskiego do odpowiednich krajowych i międzynarodowych debat na temat ważnych wydarzeń historycznych i momentów najnowszej historii Europy.
- Ułatwianie debaty na temat rozbieżnych i przeciwstawnych krajowych narracji historycznych, zwłaszcza na temat wspólnej negatywnej historii, na szczeblu regionalnym i europejskim, co doprowadzi do stworzenia wspólnej historii.
- Identyfikacja, ochrona i dostępność, w szczególności w internecie, materiałów archiwalnych, zeznań i autentycznych stron internetowych do celów edukacyjnych, upamiętniających i badawczych.
- Zaangażowanie Europejczyków w zwalczanie rasizmu, antysemityzmu, antycyganizmu, nienawiści antymuzułmańskiej, fobii LGBTIQ i wszelkich rodzajów nietolerancji.
- Większa liczba ponadnarodowych koalicji na rzecz pamięci europejskiej.
- Skuteczniejsze zwalczanie historycznych zniekształceń, rewizjonizmu i negacji, w tym negowania, zniekształcania i trywializacji Holokaustu oraz inwersji ofiar.
- Większa świadomość wkładu mniejszości, takich jak Żydzi, Romowie, muzułmanie, osoby LGBTIQ+ oraz inne mniejszości etniczne i rasowe, w bogactwo kulturowe, różnorodność i wspólną historię Europy.
- Pogłębienie wiedzy na temat historii antysemityzmu i życia żydowskiego w Europie.
- Pogłębienie wiedzy na temat historii antycyganizmu i kultury romskiej w Europie.

- Zapewnienie pamięci o ofiarach antycyganizmu, przemocy i prześladowań na przestrzeni dziejów.
- Pogłębiona wiedza na temat historii fobii LGBTIQ i kultury LGBTIQ+ w Europie.
- Zapewnienie pamięci o ofiarach fobii LGBTIQ oraz związanej z nią przemocy i prześladowań na przestrzeni dziejów.
- Pogłębienie wiedzy na temat historii i spuścizny kolonializmu, niewolnictwa i handlu niewolnikami oraz ogólnych historycznych korzeni rasizmu; uznanie historii osób pochodzenia afrykańskiego w Europie.

3. Dostępny budżet

Szacunkowy dostępny budżet zaproszenia wynosi **28.000.000 EUR**.

Szczegółowe informacje o budżecie w podziale na tematy można znaleźć w poniższej tabeli.

	Kod tematu/priorytetu	Temat/tytuł priorytetowy	Budżet
1	CERV-2026-OBYWATELE-RE-TRANSFORMACJA	Pamiętanie o przemianach demokratycznych, (ponowne) budowanie i odbudowa instytucji demokratycznych oraz wzmacnianie społeczeństwa opartego na praworządności, demokracji i prawach podstawowych.	4 000 000
2	CERV-2026-OBYWATELE-REM-HOLOCAUSTJEW	Wzmocnienie pamięci o Holokauście przeciwko ludności żydowskiej.	14 000 000
3	CERV-2026-OBYWATELE-REM-GENCRIME-1 CERV-2026-OBYWATELE-REM-GENCRIME-2	Wzmocnienie pamięci o Holokauście, aktach ludobójstwa, zbrodniach wojennych i zbrodniach przeciwko ludzkości w celu wzmocnienia demokracji w UE. • Zasada pierwszeństwa 1: Wzmocnienie pamięci o ofiarach romskich. • Zasada pierwszeństwa 2: Wzmocnienie pamięci o ofiarach LGBTIQ+ i innych ofiarach.	5000000, z czego: 2 500 000 2 500 000
4	CERV-2026-OBYWATELE-REM-HISTMIGRATION	Wspieranie pamięci o dziedzictwie kolonializmu, niewolnictwa i migracji oraz ich wpływie na współczesne wielokulturowe społeczeństwa europejskie.	5 000 000

Dostępność budżetu zaproszenia do składania wniosków nadal zależy od ostatecznego przyjęcia budżetu na 2027 r. przez władzę budżetową UE.

Zastrzegamy sobie prawo do nierozdysponowania pełnej dostępnej puli środków lub do rozdysponowania dostępnych środków między priorytetami zaproszenia w zależności od złożonych wniosków i wyników ich oceny.

4. Harmonogram i terminy

Harmonogram i terminy (orientacyjne)	
Otwarcie zaproszenia:	21 października 2026 r.
Termin złożenia:	<u>24 lutego 2027 r. – godz. 17.00 (czasu środkowoeuropejskiego/brukselskiego)</u>
Ocena —	Luty 2027 r. – sierpień 2027 r.
Informacja o wynikach oceny:	Sierpień 2027 r.
Podpisanie umowy o udzielenie dotacji:	Sierpień-listopad 2027 r.

5. Dopuszczalność i dokumenty

Wnioski należy składać przed **upływem terminu składania wniosków** (zob. harmonogram, sekcja 4).

Wnioski należy składać **drogą elektroniczną** za pośrednictwem elektronicznego systemu składania wniosków portalu Funding & Tenders (dostępnego poprzez stronę tematyczną w sekcji [Zaproszenia do składania wniosków](#)). [Składanie wniosków w formie papierowej NIE jest możliwe.](#)

Wnioski (w tym załączniki i dokumenty potwierdzające) należy składać przy użyciu formularzy znajdujących się w systemie składania wniosków (NIE dokumentów dostępnych na stronie tematu – mają one charakter wyłącznie informacyjny).

Wnioski muszą być **kompletne** i zawierać wszystkie wymagane informacje oraz wszystkie wymagane załączniki i dokumenty potwierdzające:

- Część A formularza wniosku – zawiera informacje administracyjne na temat uczestników (przyszłego koordynatora, beneficjentów i podmiotów stowarzyszonych), budżetu **ryczałtowego * NOWE *** oraz skróconego budżetu projektu (*należy wypełnić bezpośrednio online*)
- Część B formularza wniosku – zawiera opis techniczny projektu (*wzór do pobrania z systemu składania wniosków portalu, wypełniony, zmontowany i ponownie załadowany*)
- Część C (narzędzie KPI) – zawiera dodatkowe dane dotyczące wkładu projektu w kluczowe wskaźniki efektywności programu UE (*należy wypełnić bezpośrednio online; wszystkie sekcje, które należy wypełnić*)
- **obowiązkowe załączniki i dokumenty potwierdzające** (*wzory należy pobrać z systemu składania wniosków portalu, wypełnić, zmontować i ponownie załadować*):

- wykaz poprzednich projektów (kluczowe projekty z ostatnich 4 lat) (*wzór dostępny w części B nie dotyczy nowo utworzonych organizacji*⁶)
- W przypadku każdej organizacji uczestniczącej realizującej działania z udziałem dzieci (osoby poniżej 18 roku życia):
 - **Podmioty prywatne** muszą przedstawić swoją politykę ochrony dzieci obejmującą cztery obszary opisane w standardach ochrony dzieci „[Keeping Children Safe Child Safe](#)”⁷.
 - **Podmioty publiczne** muszą przedstawić oświadczenie (wzór dostępny [tutaj](#) lub [do pobrania z systemu składania wniosków portalu – wypełniony](#) i załączony do wniosku) lub swoją politykę ochrony dzieci (CPP), jeżeli istnieje (zob. *sekcja 6 Etyka i wartości UE*).
- **Pozostałe załączniki nie będą rozpatrywane i nie będą poddawane ocenie.**

W chwili składania wniosku należy potwierdzić, że posiada się **mandat do działania w imieniu wszystkich wnioskodawców**. Ponadto należy potwierdzić, że informacje zawarte we wniosku są prawidłowe i kompletne oraz że wszyscy uczestnicy spełniają warunki otrzymania finansowania unijnego (*w szczególności warunki kwalifikowalności, zdolności finansowej i operacyjnej, wykluczenia itp.*). Przed podpisaniem umowy o udzielenie dotacji każdy beneficjent i podmiot stowarzyszony będą musieli ponownie to potwierdzić, podpisując oświadczenie. Wnioski bez pełnego wsparcia zostaną odrzucone.

Wniosek musi być **czytelny, dostępny i możliwy do wydrukowania** (należy dokładnie sprawdzić układ przesłanych dokumentów).

Wnioski mogą mieć maksymalnie **70 stron** (część B). Ewaluatorzy nie wezmą pod uwagę żadnych dodatkowych stron.

Na późniejszym etapie możesz zostać poproszony(-a) o przedstawienie dalszych dokumentów (*w celu zatwierdzenia podmiotu prawnego, sprawdzenia zdolności finansowej, zatwierdzenia rachunku bankowego itp.*).

 Więcej informacji na temat procesu składania wniosków (w tym aspektów informatycznych) można znaleźć w [podręczniku internetowym](#).

6. Kwalifikowalności

Kwalifikujący się uczestnicy (kwalifikujące się kraje)

Aby się kwalifikować, wnioskodawcy (beneficjenci i podmioty stowarzyszone) muszą:

- w przypadku głównych wnioskodawców (tj. „koordynatora”): być podmiotami prawnymi o charakterze niezarobkowym (podmiotami publicznymi lub prywatnymi) lub organizacją międzynarodową;
- w przypadku współwnioskodawców: być nienastawionymi na zysk lub nastawionymi na zysk podmiotami prawnymi (podmiotami publicznymi lub

⁶ Nowo utworzone organizacje: organizacja, która nie może dostarczyć zatwierdzonych dokumentów, takich jak poprzednie sprawozdania z projektu lub sprawozdania finansowe, ponieważ ma mniej niż 12 miesięcy od powstania

⁷ Zob. również „[International Child Safeguarding Standards – Keeping Children Safe](#)” [Międzynarodowe standardy ochrony dzieci – zapewnienie bezpieczeństwa dzieci].

prywatnymi). Organizacje nastawione na zysk mogą składać wnioski wyłącznie w ramach partnerstwa z podmiotami publicznymi, prywatnymi organizacjami nienastawionymi na zysk lub organizacjami międzynarodowymi;

- mieć siedzibę w jednym z kwalifikujących się krajów, tj.:
 - Państwa członkowskie UE (w tym kraje i terytoria zamorskie)
 - w państwie spoza UE:
 - państwa stowarzyszone z programem CERV lub państwa, które są w trakcie negocjacji w sprawie układu o stowarzyszeniu i w przypadku których układ wchodzi w życie przed podpisaniem umowy o udzielenie dotacji ([wykaz państw uczestniczących](#)).

Inne warunki kwalifikowalności:

- Działania muszą odbywać się w którymkolwiek z kwalifikujących się krajów.
- Minimalna wnioskowana dotacja nie może być niższa niż 50.000 EUR.
- Projekty mogą mieć charakter krajowy lub transnarodowy.
- Wniosek musi dotyczyć **co najmniej dwóch wnioskodawców** (głównego wnioskodawcy i co najmniej jednego współwnioskodawcy, **niebędącego podmiotem stowarzyszonym ani partnerem stowarzyszonym**).

Beneficjenci i podmioty stowarzyszone muszą zarejestrować się [w rejestrze uczestników](#) – przed złożeniem wniosku – i będą musieli zostać zatwierdzeni przez Centralny Dział ds. Zatwierdzeń (zatwierdzenie REA). W celu zatwierdzenia wnioskodawcy zostaną poproszeni o przesłanie dokumentów potwierdzających ich status prawny i pochodzenie.

Inne podmioty mogą uczestniczyć w innych rolach konsorcjum, takich jak partnerzy stowarzyszeni, podwykonawcy, osoby trzecie wnoszące wkłady rzeczowe itp. (*zob. sekcja 13*).

Przypadki szczególne i definicje

Osoby fizyczne – osoby fizyczne NIE kwalifikują się (z wyjątkiem osób samozatrudnionych, tj. osób fizycznych prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą, w przypadku których przedsiębiorstwo nie ma osobowości prawnej odrębnej od danej osoby fizycznej).

Organizacje międzynarodowe – organizacje międzynarodowe kwalifikują się. Przepisy dotyczące kwalifikujących się krajów nie mają do nich zastosowania.

Podmioty nieposiadające osobowości prawnej – podmioty nieposiadające osobowości prawnej na mocy prawa krajowego mogą w drodze wyjątku uczestniczyć, pod warunkiem że ich przedstawiciele są uprawnieni do podejmowania w ich imieniu zobowiązań prawnych oraz oferują gwarancje ochrony interesów finansowych UE równoważne gwarancjom oferowanym przez osoby prawne⁸.

Organy UE – organy UE (z wyjątkiem Wspólnego Centrum Badawczego Komisji Europejskiej) NIE mogą wchodzić w skład konsorcjum.

⁸ Zob. art. 200 ust. 2 lit. c) rozporządzenia finansowego (UE) [2024/2509](#).

Punkty kontaktowe programu – kwalifikują się jako koordynator lub beneficjent w danym zaproszeniu, jeżeli posiadają procedury umożliwiające oddzielenie funkcji zarządzania projektem od funkcji udzielania informacji oraz jeżeli są w stanie wykazać rozdział kosztów (tj. ich dotacje na projekty nie mogą pokrywać żadnych kosztów, które są pokrywane z ich innej dotacji). Wymaga to następujących działań:

- stosowanie rachunkowości analitycznej, która umożliwia zarządzanie księgowaniem kosztów z zastosowaniem kluczy podziału kosztów i kodów księgowania kosztów ORAZ stosowanie tych kluczy i kodów w celu identyfikacji i oddzielenia kosztów (tj. przypisanie ich do jednej z dwóch dotacji)
- rejestrowanie wszystkich rzeczywistych kosztów poniesionych w związku z działaniami, które są objęte dwiema dotacjami (w tym kosztów pośrednich)
- podziału kosztów w sposób prowadzący do sprawiedliwego, obiektywnego i realistycznego wyniku.

Stowarzyszenia i ugrupowania interesów – podmioty składające się z członków mogą uczestniczyć jako „jedyni beneficjenci” lub „beneficjenci nieposiadający osobowości prawnej”⁹. ⚠ Należy pamiętać, że jeżeli działanie realizują takie poszczególne podmioty, powinny one również ubiegać się o udzielenie dotacji (jako beneficjenci lub jako podmioty stowarzyszone, w przeciwnym przypadku ich koszty NIE będą kwalifikowalne).

Kraje negocjujące obecnie układy o stowarzyszeniu – beneficjenci z krajów, w których trwają negocjacje w sprawie uczestnictwa w programie (*zob. wykaz krajów uczestniczących powyżej*), mogą uczestniczyć w zaproszeniu do składania wniosków i podpisywać umowy o udzielenie dotacji, jeżeli negocjacje zostały zakończone przed podpisaniem umowy o udzielenie dotacji i jeżeli stowarzyszenie obejmuje zaproszenie (tj. działa z mocą wsteczną i obejmuje zarówno część programu, jak i rok, w którym ogłoszono zaproszenie).

Unijne środki ograniczające – szczególne zasady mają zastosowanie do podmiotów objętych [unijnymi środkami ograniczającymi](#) na mocy art. 29 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) i art. 215 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)¹⁰. Takie podmioty nie kwalifikują się do udziału w żadnym charakterze, w tym beneficjentów, podmiotów stowarzyszonych, partnerów stowarzyszonych, podwykonawców ani odbiorców wsparcia finansowego na rzecz osób trzecich (w stosownych przypadkach).

Środki warunkowości UE – szczególne zasady mają zastosowanie do podmiotów objętych środkami przyjętymi na podstawie rozporządzenia (UE) 2020/2092¹¹. Takie podmioty nie kwalifikują się do uczestnictwa w żadnej roli objętej finansowaniem (beneficjenci, podmioty stowarzyszone, podwykonawcy, odbiorcy wsparcia finansowego na rzecz osób trzecich itp.). Obecnie takie środki obowiązują w odniesieniu do węgierskich trustów interesu publicznego ustanowionych na mocy węgierskiej ustawy IX z 2021 r. lub wszelkich podmiotów, które te trusty utrzymują ([zob. decyzja wykonawcza Rady \(UE\) 2022/2506](#), stan na 16 grudnia 2022 r.).

⁹ Definicje znajdują się w art. 190 ust. 2 i art. 200 ust. 2 lit. c) rozporządzenia finansowego UE [2024/2509](#).

¹⁰ Należy zauważyć, że Dziennik Urzędowy UE zawiera oficjalny wykaz, a w przypadku konfliktu jego treść ma pierwszeństwo przed treścią [mapy sankcji UE](#).

¹¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii (Dz.U. L 325 z 20.12.2022, s. 94).

Aby uzyskać więcej informacji, zob. [Zasady zatwierdzania podmiotu prawnego, wyznaczania przedstawiciela uprawnionego do reprezentowania podmiotu prawnego \(LEAR\) i oceny zdolności finansowej.](#)

Skład konsorcjum

Wnioski muszą zostać złożone przez konsorcjum składające się z co najmniej 2 wnioskodawców (głównego wnioskodawcy („koordynatora”) i co najmniej jednego współwnioskodawcy niebędącego podmiotem stowarzyszonym ani partnerem stowarzyszonym).

Inne warunki mające zastosowanie do wszystkich priorytetów/tematów:

Główny wnioskodawca (tj. „koordynator”) **nie może złożyć więcej niż jednego wniosku w ramach niniejszego zaproszenia do składania wniosków w odniesieniu do wszystkich priorytetów/tematów.** W przypadku złożenia wielu wniosków przez tego samego głównego wnioskodawcę **wszystkie te wnioski zostaną odrzucone i nie będą poddawane dalszej ocenie.**

Uprawnione działania

Wnioski uznaje się za kwalifikowalne tylko wtedy, gdy ich treść w całości (lub co najmniej częściowo) odpowiada opisowi tematu, w odniesieniu do którego są składane.

Kwalifikujące się działania to działania określone w sekcji 2 powyżej.

Projekty powinny uwzględniać wyniki projektów wspieranych w ramach innych unijnych programów finansowania. Komplementarność należy opisać we wnioskach dotyczących projektów (część B formularza wniosku).

Projekty muszą być zgodne z interesami i priorytetami polityki UE (*takimi jak polityka środowiskowa, społeczna, bezpieczeństwa, przemysłowa i handlowa itp.*). Projekty muszą być również zgodne z wartościami UE i polityką Komisji Europejskiej w zakresie reputacji (*np. działania obejmujące budowanie zdolności, wsparcie polityczne, podnoszenie świadomości, komunikację, rozpowszechnianie itp.*)¹².

Wsparcie finansowe dla osób trzecich jest niedozwolone;

Lokalizacja geograficzna (państwa docelowe)

Wnioski muszą odnosić się do działań odbywających się w kwalifikujących się krajach (zob. powyżej).

Czas trwania

Projekty powinny zazwyczaj trwać od 12 do 24 miesięcy.

Ekstensions są możliwe w należycie uzasadnionych przypadkach i w drodze zmiany.

Budżet projektu

Minimalna kwota dotacji: 50.000 EUR (**minimalna wnioskowana dotacja** nie może być niższa niż 50.000 EUR)

¹² Zob. na przykład [wytyczne dotyczące finansowania działań związanych z opracowywaniem, wdrażaniem, monitorowaniem i egzekwowaniem prawodawstwa i polityki Unii.](#)

Maksymalna kwota dotacji: 500.000 EUR (**maksymalna kwota przyznanej dotacji** nie może być wyższa niż 500.000 EUR)

Udzielona dotacja może być niższa niż kwota, o którą wnioskowano.

Etyka i wartości UE

Projekty muszą być zgodne z:

- najwyższymi normami etycznymi
- Wartościami UE opartymi na art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej i art. 21 Karty praw podstawowych UE oraz
- inne mające zastosowanie przepisy prawa unijnego, międzynarodowego i krajowego (w tym ogólne rozporządzenie o ochronie danych [2016/679](#)).

Projekty muszą mieć na celu promowanie równouprawnienia płci i niedyskryminacji zgodnie z [zestawem narzędzi służących uwzględnianiu aspektu płci](#). Działania projektowe powinny przyczyniać się do równego wzmocnienia pozycji kobiet i mężczyzn w całej ich różnorodności, zapewniając im pełne wykorzystanie ich potencjału i korzystanie z tych samych praw. Powinny one również dążyć do zmniejszenia poziomu dyskryminacji, jakiej doświadczają poszczególne grupy (a także osoby zagrożone dyskryminacją z wielu przyczyn jednocześnie), oraz do poprawy wyników w zakresie równości osób. WE wnioskach należy uwzględnić kwestie związane z płcią i niedyskryminacją oraz dążyć do zrównoważonej pod względem płci reprezentacji w zespołach projektowych i działaniach. Ważne jest również, aby dane indywidualne gromadzone przez beneficjentów były w miarę możliwości przedstawiane w [podziale na płeć \(dane zdezagregowane według płci\)](#), niepełnosprawność lub wiek.

Wnioskodawcy muszą wykazać w swoim wniosku, że przestrzegają zasad etycznych i wartości UE wynikających z art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej i art. 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

Podmioty prywatne realizujące działania z udziałem dzieci muszą ponadto posiadać politykę ochrony dzieci obejmującą cztery obszary opisane w normach ochrony dzieci „[Keeping Children Safe Child Safe](#)”¹³. Polityka ta musi być dostępna online i przejrzysta dla wszystkich osób mających kontakt z organizacją. Musi zawierać jasne informacje na temat rekrutacji pracowników (w tym stażystów i wolontariuszy) oraz sprawdzenie przeszłości (weryfikacja). Ma również uwzględniać jasne procedury i zasady obowiązujące pracowników, w tym zasady sprawozdawczości, oraz kształcenie ciągłe.

Podmioty publiczne prowadzące działalność z udziałem dzieci muszą przedstawić co najmniej oświadczenie dotyczące przestrzegania wymogów w zakresie ochrony dzieci (wzór jest dostępny [tutaj](#) lub można go pobrać z portalu służącego do składania wniosków, wypełnić i ponownie załadować) (zob. sekcja 5 Dopuszczalność i dokumenty) lub swoją politykę ochrony dzieci (CPP), jeżeli istnieje.

7. Zdolność finansowa i operacyjna oraz wykluczenie

Zdolność finansowa

Wnioskodawcy muszą mieć **stabilne i wystarczające zasoby** pozwalające na pomyślne wdrożenie projektów i wniesienie ich wkładu. Organizacje uczestniczące w kilku projektach muszą mieć wystarczającą zdolność do wdrożenia wszystkich projektów.

¹³ Zob. również „[International Child Safeguarding Standards – Keeping Children Safe](#)” [Międzynarodowe standardy ochrony dzieci – zapewnienie bezpieczeństwa dzieci].

Kontrola zdolności finansowej zostanie przeprowadzona na podstawie dokumentów, które zostaną Państwu poproszeni o załadowanie do [rejestru uczestników](#) podczas przygotowywania dotacji (np. rachunek zysków i strat oraz bilans, biznesplan, sprawozdanie z audytu sporządzone przez zatwierdzonego audytora zewnętrznego, poświadczające sprawozdanie finansowe za ostatni zamknięty rok obrotowy itp.). Analiza będzie oparta na neutralnych wskaźnikach finansowych, ale uwzględni również inne aspekty, takie jak zależność od finansowania UE oraz wysokość straty i dochodu w poprzednich latach.

Kontrola będzie zazwyczaj przeprowadzana w odniesieniu do koordynatorów, z wyjątkiem:

- podmiotów publicznych (jednostek ustanowionych jako podmioty publiczne zgodnie z prawem krajowym, w tym organów lokalnych, regionalnych lub krajowych) lub organizacji międzynarodowych,
- jeśli wnioskowana kwota dofinansowania projektu nie przekracza 60 000 EUR.

W razie potrzeby można to zrobić również w odniesieniu do podmiotów stowarzyszonych.

W przypadku uznania, że zdolność finansowa wnioskodawcy nie jest wystarczająca, możemy zażądać:

- pozostałe informacje
- wzmocnienie systemu odpowiedzialności finansowej, tj. wspólnej i solidarnej odpowiedzialności wszystkich beneficjentów lub wspólnej i solidarnej odpowiedzialności podmiotów stowarzyszonych (*zob. sekcja 10 poniżej*);
- płatności zaliczkowe uiszczane w ratach;
- (co najmniej jedna) gwarancja dotycząca płatności zaliczkowych (*zob. sekcja 10 poniżej*)

lub

- propozycja braku płatności zaliczkowych;
- zastąpienie wnioskodawcy lub, w razie potrzeby, odrzucenie całego wniosku.

Aby uzyskać więcej informacji, zob. [Zasady zatwierdzania podmiotu prawnego, wyznaczania przedstawiciela uprawnionego do reprezentowania podmiotu prawnego \(LEAR\) i oceny zdolności finansowej](#).

Zdolność operacyjna

Wnioskodawcy muszą mieć **wiedzę, kwalifikacje i zasoby** pozwalające na pomyślne wdrożenie projektów i wniesienie ich wkładu (w tym odpowiednie doświadczenie w realizacji projektów o porównywalnej skali i charakterze).

Zdolność ta zostanie oceniona razem z kryterium przyznania finansowania „Jakość” na podstawie kompetencji i doświadczenia wnioskodawców i ich zespołów projektowych, w tym zasobów operacyjnych (ludzkich, technicznych i innych) lub, w wyjątkowych przypadkach, zaproponowanego sposobu ich pozyskania przed rozpoczęciem realizacji zadań.

W przypadku pozytywnej oceny tego kryterium wyboru uznaje się, że wnioskodawcy mają wystarczającą zdolność operacyjną.

Wnioskodawcy będą musieli wykazać swoją zdolność za pomocą następujących informacji:

- ogólne profile (kwalifikacji i doświadczenia) pracowników odpowiedzialnych za zarządzanie projektem i jego realizację;
- opis uczestników konsorcjum.
- wykaz poprzednich projektów (kluczowe projekty z ostatnich 4 lat) (*dane szczegółowe dostępne w części B, nie dotyczy nowo utworzonych organizacji*).

W razie konieczności potwierdzenia zdolności operacyjnej wnioskodawcy wymagane mogą być również dodatkowe dokumenty uzupełniające.

Podmioty publiczne, organizacje państw członkowskich i organizacje międzynarodowe są zwolnione z kontroli zdolności operacyjnej.

Wykluczenie

Wnioskodawcy, którzy podlegają unijnej **decyzji o wykluczeniu lub znajdują** się w jednej z następujących **sytuacji wykluczenia**, które uniemożliwiają im otrzymanie finansowania unijnego, NIE mogą w niej uczestniczyć¹⁴:

- znajdują się w stanie upadłości, prowadzone jest wobec nich postępowanie likwidacyjne, ich aktywami zarządza sąd, w przypadku zawarcia układu z wierzycielami, gdy ich działalność gospodarcza jest zawieszona lub gdy znajdują się oni w jakiegokolwiek analogicznej sytuacji wynikającej z podobnej procedury (w tym procedur wobec osób ponoszących nieograniczoną odpowiedzialność za długi wnioskodawcy);
- naruszyli obowiązki w zakresie ubezpieczenia społecznego lub podatków (w tym jeżeli naruszenia dokonały osoby o nieograniczonej odpowiedzialności za długi wnioskodawcy);
- dopuścili się poważnego wykroczenia zawodowego¹⁵ (w tym jeżeli dopuścili się go osoby posiadające uprawnienia do reprezentowania, uprawnienia decyzyjne lub kontrolne, beneficjenci rzeczywiści lub osoby, które mają zasadnicze znaczenie dla udzielenia/realizacji dotacji)
- popełnione nadużycie finansowe, korupcja, powiązania z organizacją przestępczą, pranie pieniędzy, przestępstwa związane z terroryzmem (w tym finansowanie terroryzmu), praca dzieci lub handel ludźmi (w tym jeżeli sprawcami są osoby posiadające uprawnienia do reprezentowania, uprawnienia decyzyjne lub kontrolne, beneficjenci rzeczywiści lub osoby, które mają zasadnicze znaczenie dla przyznania/wykonania dotacji)
- dopuścili się znaczących uchybień w wypełnieniu głównych obowiązków wynikających z unijnej umowy w sprawie zamówienia publicznego, umowy o udzielenie dotacji, nagrody, umowy z ekspertem lub podobnych umów (w tym jeżeli dotyczy to osób posiadających uprawnienia do reprezentowania, uprawnienia- decyzyjne lub kontrolne, beneficjentów rzeczywistych lub osób, które mają zasadnicze znaczenie dla udzielenia/realizacji dotacji)
- dopuścili się nieprawidłowości w rozumieniu art. 1 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 2988/95 [\[](#) w tym jeżeli dokonują tego osoby posiadające uprawnienia do

¹⁴ Zob. art. 1 38 i 143 rozporządzenia finansowego UE [2024/2509](#).

¹⁵ „Wykroczenie zawodowe” obejmuje w szczególności: naruszenie norm etycznych grupy zawodowej; bezprawne zachowanie mające wpływ na zawodową wiarygodność; naruszenie powszechnie przyjętych standardów etyki zawodowej; złożenie nieprawdziwych oświadczeń/przedstawienie informacji wprowadzających w błąd; uczestnictwo w kartelu lub innym porozumieniu zakłócającym konkurencję; naruszenie praw własności intelektualnej; próby wpłynięcia na procesy podejmowania decyzji poprzez wykorzystanie, w wyniku podania nieprawdziwych informacji, konfliktu interesów, lub próby pozyskania informacji poufnych od organów publicznych w celu uzyskania przewagi; podleganie do dyskryminacji, nienawiści lub przemocy lub podobne działania, sprzeczne z wartościami UE, w przypadku gdy negatywnie oddziałuje to na wykonanie zobowiązania prawnego lub grozi takim oddziaływaniem.

reprezentowania, uprawnienia- decyzyjne lub kontrolne, beneficjenci rzeczywiści lub osoby, które mają zasadnicze znaczenie dla przyznania/wykonania dotacji)

- utworzona w innej jurysdykcji z zamiarem obejścia obowiązków podatkowych, społecznych lub innych obowiązków prawnych w kraju pochodzenia lub utworzyła w tym celu inny podmiot (w tym jeżeli dokonują tego osoby posiadające uprawnienia do reprezentowania, uprawnienia- decyzyjne lub kontrolne, beneficjenci rzeczywiści lub osoby, które mają zasadnicze znaczenie dla przyznania/wykonania dotacji)
- celowo i bez odpowiedniego uzasadnienia sprzeciwili się¹⁶ dochodzeniu, kontroli lub audytowi prowadzonemu przez unijnego urzędnika zatwierdzającego (lub jego przedstawiciela lub audytora), OLAF, EPPO, lub Trybunał Obrachunkowy.

Wnioskodawcy zostaną również odrzuceni, jeżeli okaże się, że¹⁷:

- w trakcie procedury wyboru nie przedstawili informacji wymaganych jako warunek uczestnictwa lub przedstawili informacje wprowadzające w błąd;
- byli wcześniej zaangażowani w przygotowanie zaproszenia, w przypadku gdy pociąga to za sobą zakłócenie konkurencji, któremu nie można zaradzić w inny sposób (konflikt interesów).

8. Procedura oceny i przyznawania środków

Wnioski będą musiały być składane zgodnie ze **standardową procedurą składania i oceny** wniosków (jednoetapowe składanie wniosków + jednoetapowa ocena).

Komisja **oceniająca** (wspomagana przez niezależnych ekspertów zewnętrznych) oceni wszystkie wnioski. Wnioski będą najpierw sprawdzane pod kątem wymogów formalnych (dopuszczalność i kwalifikowalność, *zob. sekcje 5 i 6*). Wnioski uznane za dopuszczalne i kwalifikowalne zostaną ocenione (w odniesieniu do każdego tematu) pod kątem zdolności operacyjnej i kryteriów wyboru (*zob. sekcje 7 i 9*), a następnie uszeregowane według uzyskanych punktów.

W przypadku wniosków o takiej samej punktacji (w ramach danego tematu/puli środków **budżetowych**) **kolejność** priorytetów zostanie określona zgodnie z następującym podejściem:

Kolejno dla każdej grupy wniosków *ex aequo*, począwszy od grupy, która uzyskała najwyższą liczbę punktów, a następnie w porządku malejącym:

Wnioski *ex aequo* w ramach tego samego tematu będą traktowane priorytetowo na podstawie liczby punktów, które im przyznano w kryterium „Istotność”. Jeżeli wyniki te są równe, pierwszeństwo zostanie ustalone na podstawie wyników uzyskanych za kryterium „Jakość”. Jeśli wyniki te są równe, pierwszeństwo zostanie ustalone na podstawie wyników uzyskanych za kryterium „Oddziaływania”.

¹⁶ „Przeciwdziałanie dochodzeniu, kontroli lub audytowi” oznacza podejmowanie działań, których celem lub skutkiem jest uniemożliwienie, utrudnienie lub opóźnienie przeprowadzenia któregośkolwiek z działań niezbędnych do przeprowadzenia dochodzenia, kontroli lub audytu, takich jak odmowa udzielenia niezbędnego dostępu do swoich pomieszczeń lub wszelkich innych obszarów wykorzystywanych do celów działalności gospodarczej, ukrywanie lub odmowa ujawnienia informacji lub udzielenie fałszywych informacji.

¹⁷ Zob. art. 143 rozporządzenia finansowego UE [2024/2509](#).

Wszystkie wnioski zostaną poinformowane o wyniku oceny (**pismo w sprawie wyniku oceny**). Wnioskodawcy, których wnioski uzyskały zadowalającą ocenę, zostaną zaproszeni do etapu przygotowań do udzielenia dotacji; pozostali zostaną wpisani na listę rezerwową lub odrzuceni.

 Brak zobowiązania do finansowania – zaproszenie do etapu przygotowań do udzielenia dotacji NIE stanowi formalnego zobowiązania do finansowania. Przed udzieleniem dotacji nadal konieczne będzie przeprowadzenie różnych kontroli prawnych: *zatwierdzenie podmiotu prawnego, zdolność finansowa, kontrola wykluczenia* itp.

Etap przygotowań do udzielenia dotacji będzie obejmował dialog mający na celu dostosowanie technicznych lub finansowych aspektów projektu i może wymagać dodatkowych informacji ze strony wnioskodawcy. Może on obejmować również wprowadzenie zmian we wniosku mających na celu uwzględnienie zaleceń komisji oceniającej lub innych kwestii. Pełna zgodność będzie warunkiem wstępnym podpisania umowy o udzielenie dotacji.

Jeżeli wnioskodawca uzna, że procedura oceny była wadliwa, może złożyć **skargę** (zgodnie z procedurami i w terminie określonym w piśmie z wynikiem oceny). Należy pamiętać, że powiadomienia, które nie zostały otwarte w ciągu 10 dni od wysłania, zostaną uznane za udostępnione, a terminy będą liczone od momentu otwarcia/dostępu (zob. również warunki korzystania z [portalu Funding & Tenders](#)). Należy również pamiętać, że w przypadku skarg składanych drogą elektroniczną mogą występować ograniczenia dotyczące znaków.

9. Kryteria wyboru

Kryteria udzielenia zamówienia w ramach niniejszego zaproszenia są następujące¹⁸:

- 1. Znaczenie:** stopień, w jakim wniosek odpowiada priorytetom i celom zaproszenia; jasno określone potrzeby i rzetelna ocena potrzeb; jasno określona grupa docelowa, z odpowiednim uwzględnieniem perspektywy płci; wkład w kontekst strategiczny i legislacyjny UE; wkład we wdrażanie odpowiednich strategii i polityk UE w zakresie równości¹⁹; Wymiar europejski/transnarodowy, wpływ/zainteresowanie szeregu państw (UE lub kwalifikujących się państw spoza UE), możliwość wykorzystania wyników w innych państwach (potencjał transferu dobrych praktyk); potencjał rozwoju wzajemnego zaufania/współpracy transgranicznej; tworzenie synergii i unikanie powielania działań z poprzednimi projektami (40 punktów)
- 2. Jakość:** jasność i spójność projektu; logiczne powiązania między zidentyfikowanymi problemami, potrzebami i proponowanymi rozwiązaniami (koncepcja ram logicznych); metodyka realizacji projektu z odpowiednim uwzględnieniem perspektywy płci (organizacja pracy, harmonogram, przydział zasobów i podział zadań między partnerów, zarządzanie ryzykiem i ryzykiem,

¹⁸ Szczegółowe instrukcje znajdują się we wzorze w części B, który można pobrać z systemu składania wniosków w portalu.

¹⁹ Zob. **inicjatywy polityczne wspierane** w ramach sekcji **2. Cel**

monitorowanie i ocena); zajęto się kwestiami etycznymi i środkami/polityką gwarantującymi zgodność z wartościami UE; wykonalność projektu w proponowanych ramach czasowych (40 punktów)

- 3. Wpływ** — poziom ambicji i oczekiwany długoterminowy wpływ wyników na grupy docelowe/ogół społeczeństwa; odpowiednią strategię rozpowszechniania w celu zapewnienia trwałości i długoterminowego oddziaływania; możliwość uzyskania pozytywnego efektu mnożnikowego; trwałość rezultatów po zakończeniu finansowania unijnego (20 punktów)

Kryteria wyboru	Minimalny wynik dopuszczający	Maksymalny wynik
Przydatność	25	40
Jakość	nie dotyczy	40
Wpływ	nie dotyczy	20
Wymagane minimum punktów ogółem	70	100

Punkty maksymalne: 100 punktów.

Indywidualny próg dla kryterium „Adekwatność”: 25/40 punktów.

Próg ogólny: 70 punktów.

Wnioski, które przekroczą indywidualny próg dla kryterium „Adekwatność” ORAZ ogólny próg, będą rozpatrywane pod kątem finansowania – w granicach dostępnego budżetu (tj. do pułapu budżetowego). Pozostałe wnioski zostaną odrzucone.

10. Prawne i finansowe ramy umowy o udzielenie dotacji

W przypadku pozytywnego wyniku oceny wnioskodawca zostanie zaproszony do etapu przygotowań do udzielenia dotacji, gdzie zostanie poproszony o przygotowanie umowy o udzielenie dotacji wraz z unijnym specjalistą ds. projektów.

Umowa o udzielenie dotacji wyznacza ramy dla dotacji i określa jej warunki, w szczególności dotyczące rezultatów, sprawozdawczości oraz płatności.

Wzór umowy o udzielenie dotacji, który będzie stosowany (oraz wszystkie inne odpowiednie wzory i wytyczne), można znaleźć w [dokumentach referencyjnych portalu](#).

Data rozpoczęcia i okres realizacji projektu

Data rozpoczęcia i czas trwania projektu zostaną określone w umowie o udzielenie dotacji (*arkusz danych, pkt 1*). Data początkowa powinna przypadać po podpisaniu umowy o udzielenie dotacji (zwykle w ciągu 6 miesięcy). W drodze wyjątku z należyście uzasadnionych powodów można przyznać datę początkową z mocą wsteczną, ale nigdy wcześniejszą niż data złożenia wniosku.

Czas trwania projektu: *Zob. sekcja 6 powyżej*.

Cele pośrednie i rezultaty

Działania muszą być pogrupowane w pakiety prac, które stanowią główne poddziały projektu. (Rozkład pakietów prac znajduje się w sekcji „Kategorie budżetu dla niniejszego zaproszenia”).²⁰

W odniesieniu do każdego pakietu prac należy określić cel oraz wykaz zadań/działań, celów pośrednich i rezultatów. Rezultaty i cele pośrednie muszą być policzalne i mierzalne. Ich struktura powinna być logiczna i oparta na możliwych do zidentyfikowania wynikach z jasnymi wskaźnikami.

Zarządzanie celami pośrednimi i rezultatami projektów odbywa się za pośrednictwem portalu systemu zarządzania dotacjami. Te cele i rezultaty będą określone w załączniku nr 1 do umowy o udzielenie dotacji.

Następujące rezultaty będą obowiązkowe dla wszystkich projektów:

Sprawozdania z realizacji pakietów prac, jedno sprawozdanie w odniesieniu do każdego pakietu prac/wydarzenia (wzór dostępny na [portalu „Funding & Tender Opportunities”](#), sekcja „Project reporting templates”, nazwa pliku „[Event description sheet \(CERV REM, CIV and NETW\)](#)”). Inne rezultaty mogą być powiązane z pakietami prac, takie jak: zalecenia polityczne, materiały szkoleniowe, wnioski z wydarzeń, publikacje, analizy, materiały audiowizualne, materiały informacyjne.

W przypadku wszystkich projektów obowiązkowy będzie następujący kamień milowy:

- Kamień milowy związany z „**Badaniem UE na temat sprawiedliwości, praw i wartości**”. Beneficjenci będą musieli zaprosić uczestników wydarzeń do udziału w badaniu UE na temat sprawiedliwości, praw i wartości. Ankieta ta umożliwi organowi przyznającemu pomoc ścisłe monitorowanie szkoleń, wzajemnego uczenia się i wydarzeń podnoszących świadomość. Beneficjenci otrzymają link do ankiety, który zostanie przesłany uczestnikom. Będą oni mieli dostęp do wyników ankiety dotyczącej ich projektu i będą mogli wykorzystać je do oceny projektu. Organ przyznający pomoc agreguje wyniki wszystkich projektów finansowanych w ramach programu CERV.

Pozostałe kamienie milowe są opcjonalne.

Forma dotacji, stopa dofinansowania i maksymalna kwota dotacji

Parametry dotacji (*maksymalna kwota dotacji, stopa finansowania, całkowite koszty kwalifikowalne itp.*) zostaną określone w umowie o udzielenie dotacji (*arkusz danych, pkt 3 i art. 5*).

Budżet projektu (wnioskowana kwota dotacji): *Zob. sekcja 6 powyżej.*

Dotacja będzie stanowić dotację w formie płatności ryczałtowej. Oznacza to zwrot ustalonej kwoty w oparciu o płatność ryczałtową lub finansowanie niepowiązane z kosztami. Kwota ta zostanie ustalona przez organ przyznający dotację na podstawie ustalonych wcześniej kwot zmiennych oraz szacunków wskazanych przez beneficjentów w ich budżecie projektu. Budżet projektu należy ustalić poprzez wypełnienie budżetu płatności ryczałtowej w części A wniosku („Pakiety robocze” i „Karta obliczeniowa beneficjenta”), którą należy wypełnić bezpośrednio online. *** NOWY ***

Kategorie budżetowe i zasady kwalifikowalności kosztów

²⁰ Należy zauważyć, że wnioski dotyczące płatności ryczałtowych typu 1 nie powinny być zgodne ze standardowym podziałem pakietów prac (tj. zarządzanie i koordynacja, badania naukowe, komunikacja itp.). Powinny one być zgodne z podejściem „1 kwota ryczałtowa = 1 pakiet prac = 1 „wydarzenie” = jedno lub kilka działań” opisanym w sekcji „Kategorie budżetu dla niniejszego zaproszenia”.

Kategorie budżetu i zasady kwalifikowalności kosztów określono w umowie o udzielenie dotacji (*arkusz danych, pkt 3, art. 6 i załącznik 2*).

Kategorie budżetowe w ramach niniejszego zaproszenia:

- Wkłady ryczałtowe²¹
- kwotę ryczałtową należy obliczyć zgodnie z metodyką określoną w decyzji w sprawie płatności ryczałtowej i wypełniając formularze administracyjne (część A) (sekcja „Pakiety robocze”).
- Jedna kwota ryczałtowa musi odpowiadać jednemu pakietowi prac („wydarzenie”) w formularzu wniosku.
- 1 kwota ryczałtowa = 1 pakiet roboczy = 1 „wydarzenie” = jedno lub kilka działań
- „Wydarzenie” odbywa się w określonych ramach czasowych i może obejmować co najmniej jedno działanie (np. konferencje, warsztaty, szkolenia, seminaria, debaty, seminaria internetowe, wystawy, kampanie, ankiety, badania itp.) mające na celu zgromadzenie ludzi (tj. obejmujące bezpośredni i możliwy do zweryfikowania udział grupy docelowej lub grup docelowych) w celu omówienia wcześniej określonego tematu. Wydarzenie ma na celu osiągnięcie określonego wyniku zdefiniowanego w odnośnym pakiecie roboczym.
- Projekty powinny opierać się na organizacji kilku pakietów roboczych/„wydarzeń” gromadzących obywateli lub zainteresowane strony (obowiązkowo dla każdego pakietu roboczego).
- Obliczenie kwoty ryczałtowej opiera się na dwóch parametrach: liczba bezpośrednich uczestników i liczba kwalifikujących się krajów na „wydarzenie”. „Wydarzenia” mogą odbywać się na miejscu lub online.
- Urzędników UE nie uwzględnia się przy obliczaniu progów płatności ryczałtowych, zgodnie z decyzją zezwalającą na stosowanie płatności ryczałtowych w odniesieniu do działań w ramach programu „Obywatele, równość, prawa i wartości” (2021–2027). Mogą w nim uczestniczyć urzędnicy UE lub decydenci UE; nie są one jednak zamierzoną grupą docelową niniejszego zaproszenia do składania wniosków, które ma na celu zaangażowanie obywateli i podmiotów społeczeństwa obywatelskiego poprzez procesy partycypacyjne i interaktywne. Do celów obliczenia kwoty ryczałtowej za kwalifikowalny uznaje się wyłącznie aktywny i możliwy do zweryfikowania udział obywateli lub zainteresowanych stron.
- Aby kwalifikować się do finansowania, całkowita liczba bezpośrednich uczestników zaangażowanych w wydarzenie musi spełniać minimalne wymogi uczestników/krajów określone w decyzji w sprawie płatności ryczałtowej.
- Podwójne finansowanie nie jest dozwolone. Uczestników bezpośrednich można zaliczyć tylko raz do całego pakietu roboczego/„wydarzenia”, nawet jeśli uczestniczą oni w kilku działaniach. Ponadto działania z udziałem tych samych uczestników bezpośrednich, ale należące do różnych pakietów prac, nie powinny co do zasady mieć pokrywających się ram czasowych (tj. odbywać się w tych samych/kolejnych dniach). Jeżeli jednak tak się stanie, tych samych

²¹ [Decyzja](#) z dnia 26 marca 2021 r. upoważniająca do stosowania kwot ryczałtowych na działania w ramach programu „Obywatele, równość, prawa i wartości” (2021–2027).

uczestników bezpośrednich należy liczyć tylko raz w ramach jednego pakietu roboczego.

Ustalenia dotyczące sprawozdawczości i płatności

Ustalenia dotyczące sprawozdawczości i płatności są określone w umowie o udzielenie dotacji (*arkusz danych, pkt 4 oraz art. 21 i 22*).

Po podpisaniu umowy o udzielenie dotacji otrzymają Państwo zazwyczaj **zaliczkę** na rozpoczęcie prac nad projektem (wynoszącą zwykle **60 %** maksymalnej kwoty dotacji; w wyjątkowych przypadkach mniejsza zaliczka lub jej brak). Płatność zaliczkowa zostanie wypłacona w terminie 30 dni od wejścia w życie/zabezpieczenia finansowego (jeżeli jest wymagane) – w zależności od tego, która z tych dat jest późniejsza.

Płatność salda: Na koniec realizacji projektu zostanie obliczona końcowa kwota dotacji. Jeżeli wcześniejsze płatności wyniosą łącznie więcej niż kwota końcowa dotacji, od beneficjenta (jego koordynatora) będzie się wymagać zwrotu różnicy (zwrot).

Wszelkie płatności realizowane będą na rzecz koordynatora.

 Należy pamiętać, że płatności zostaną automatycznie obniżone, jeżeli Państwo lub jeden z członków Państwa konsorcjum ma nieuregulowane długi wobec UE (organ przyznający pomoc lub inne organy UE). Takie długi zostaną przez nas skompensowane – zgodnie z warunkami określonymi w umowie o udzielenie dotacji (*zob. art. 22*).

Należy także pamiętać, że wnioskodawca jest odpowiedzialny za **prowadzenie dokumentacji** dotyczącej wszystkich wykonanych prac.

Zabezpieczenia płatności zaliczkowych

Jeżeli wymagana jest gwarancja dotycząca płatności zaliczkowych, zostanie ona określona w umowie o udzielenie dotacji (*arkusz danych, pkt 4*). Kwota zabezpieczenia zostanie ustalona w trakcie przygotowywania dotacji. Standardowo jego wysokość jest równa kwocie zaliczki lub niższa od niej.

Zabezpieczenie powinno być wyrażone w EUR i wydane przez zatwierdzony bank lub instytucję finansową z siedzibą w państwie członkowskim. Jeżeli siedziba beneficjenta znajduje się w państwie niebędącym członkiem UE i chce on przedstawić gwarancję z banku/instytucji finansowej w swoim kraju, beneficjent taki jest proszony o kontakt (może to zostać zaakceptowane w wyjątkowych przypadkach, jeśli oferuje równoważne zabezpieczenie).

Kwot zablokowanych na rachunkach bankowych NIE przyjmuje się jako gwarancji finansowych.

W przypadku konsorcjum zazwyczaj wymaga się gwarancji dotyczących płatności zaliczkowych od koordynatora. Gwarancje te należy zapewnić podczas przygotowywania dotacji w odpowiednim terminie do przekazania płatności zaliczkowych (skan za pośrednictwem portalu ORAZ oryginał pocztą).

Po uprzednim uzgodnieniu gwarancja bankowa może zostać zastąpiona gwarancją wydaną przez osobę trzecią.

Gwarancja zostanie zwolniona po zakończeniu dotacji, zgodnie z warunkami określonymi w umowie o udzielenie dotacji (*art. 23*).

Certyfikaty

W zależności od rodzaju działania, wysokości kwoty dotacji i rodzajów beneficjentów możesz zostać poproszony o przedstawienie różnego rodzaju zaświadczeń. Rodzaje, harmonogramy i progi dla każdego świadectwa są określone w umowie o udzielenie dotacji (*arkusz danych, pkt 4 i art. 24*).

Odpowiedzialność za zwroty

System odpowiedzialności za odzyskiwanie środków zostanie określony w umowie o udzielenie dotacji (*arkusz danych, pkt 4.4 i art. 22*).

W przypadku beneficjentów może to być:

- ograniczona odpowiedzialność solidarna z indywidualnymi pułapami – *każdy beneficjent do wysokości maksymalnej kwoty dotacji*
 - U n warunkowa odpowiedzialność solidarna – *każdy beneficjent do maksymalnej kwoty dotacji na działanie*
- lub
- indywidualna odpowiedzialność finansowa – *każdy beneficjent ponosi jedynie własne długi.*

Ponadto instytucja udzielająca dotacji może wymagać solidarnej odpowiedzialności podmiotów stowarzyszonych (z ich beneficjentem).

Postanowienia dotyczące realizacji projektu

Przepisy dotyczące praw własności intelektualnej: *zob. wzór umowy o udzielenie dotacji (art. 16 i załącznik 5)*:

- prawo do korzystania z wynikowej własności intelektualnej: Tak

Zasady dotyczące komunikacji, upowszechniania informacji i widoczności finansowania: *zob. wzór umowy o udzielenie dotacji (art. 17 i załącznik 5)*:

- dodatkowe działania w zakresie komunikacji i rozpowszechniania informacji: Tak

Inne cechy szczególne

Umowa konsorcyjna: Tak

Niezgodność i naruszenie postanowień umowy

W umowie o udzielenie dotacji (w rozdziale 5) określone są środki, jakie możemy przedsięwziąć w razie naruszenia postanowień umowy (i w innych przypadkach niezgodności).

 Więcej informacji można znaleźć w [dorocznym Walnym Zebraniu – umowie o udzielenie dotacji z objaśnieniami](#).

11. Jak złożyć wniosek

Wszystkie wnioski należy złożyć bezpośrednio za pośrednictwem elektronicznego systemu składania wniosków w portalu Funding and Tenders. Wnioski w formie papierowej NIE są przyjmowane.

Złożenie wniosku jest **procesem dwuetapowym**:

Utwórz **konto użytkownika i zarejestruj swoją organizację**

Aby skorzystać z systemu składania wniosków (jedyne sposoby składania wniosków), wszyscy uczestnicy muszą [utworzyć konto użytkownika EU Login](#).

Kiedy już posiada się konto EU Login, można [zarejestrować swoją organizację](#) w rejestrze uczestników. Po zakończeniu rejestracji otrzymają Państwo 9-cyfrowy kod identyfikacyjny uczestnika (PIC).

przedłożenie wniosku

Dostęp do elektronicznego systemu składania wniosków za pośrednictwem strony tematu w sekcji „HYPERLINK” ["https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/calls-for-proposals"](https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/calls-for-proposals) [Zaproszenia do składania wniosków](#) (lub, w przypadku zaproszeń wysłanych w drodze zaproszenia do składania wniosków, za pośrednictwem linku podanego w zaproszeniu).

Złóż wniosek w czterech częściach, w następujący sposób:

- Część A zawiera informacje administracyjne dotyczące uczestników (przyszłego koordynatora, beneficjentów i podmiotów stowarzyszonych) oraz budżetu ryczałtowego projektu *** NOWE ***. Wypełnij go bezpośrednio przez internet.
- Część B (opis działania) obejmuje techniczną treść wniosku. Należy pobrać obowiązkowy szablon w formacie Word z systemu składania wniosków, wypełnić go i przesłać jako plik PDF.
- Część C (narzędzie KPI) zawierająca dodatkowe dane dotyczące projektu. Należy wypełnić bezpośrednio online, wszystkie sekcje należy wypełnić.
- Załączniki (zob. sekcja 5). Zamieść je jako plik PDF (pojedynczy lub składający się z kilku plików, w zależności od rozmiaru). Czasami możliwe jest załadowanie pliku Excel, w zależności od rodzaju załącznika.

Wniosek musi być zgodny z **limitami stron** (zob. sekcja 5); nadmiarowe strony zostaną pominięte.

Dokumenty należy załadować do **odpowiedniej kategorii** w systemie składania wniosków, w przeciwnym razie wniosek można uznać za niekompletny, a tym samym niedopuszczalny.

Wniosek należy złożyć **przed upływem terminu składania wniosków** (zob. sekcja 4). Po upływie tego terminu system zostaje zamknięty i nie można już składać wniosków.

Po złożeniu wniosku otrzymają Państwo **e-mail z potwierdzeniem** (data i godzina złożenia wniosku). Jeśli nie otrzymasz wiadomości e-mail z potwierdzeniem, oznacza to, że wniosek NIE został złożony. Jeżeli uważają Państwo, że wynika to z błędu w systemie składania wniosków, należy niezwłocznie złożyć skargę za pośrednictwem formularza internetowego [IT Helpdesk](#), wyjaśniając okoliczności i załączając kopię wniosku (oraz, w miarę możliwości, zrzuty ekranu, aby pokazać, co się wydarzyło).

Szczegółowe informacje na temat procesów i procedur opisano w [podręczniku internetowym](#). Podręcznik internetowy zawiera również linki do często zadawanych pytań i szczegółowych instrukcji dotyczących elektronicznego systemu wymiany informacji portalu.

[Wytyczne dotyczące wykorzystania narzędzi generatywnej AI do przygotowania wniosku](#)

Rozważając wykorzystanie narzędzi generatywnej sztucznej inteligencji (AI) do przygotowania wniosku, należy zachować ostrożność i starannie to rozważyć. Treści generowane przez sztuczną inteligencję powinny być poddawane gruntownemu przeglądowi i zatwierdzone przez wnioskodawców, aby zapewnić ich adekwatność i dokładność, a także zgodność z przepisami dotyczącymi własności intelektualnej. Wnioskodawcy ponoszą pełną odpowiedzialność za treść wniosku (nawet za części wygenerowane przez narzędzie sztucznej inteligencji) i muszą w przejrzysty sposób ujawniać, które narzędzia sztucznej inteligencji zostały wykorzystane i w jaki sposób.

W szczególności od wnioskodawców wymaga się:

- Sprawdzenia dokładności, ważności i adekwatności treści i wszelkich cytatów generowanych przez narzędzie AI oraz skorygowania wszelkich błędów lub niespójności;
- Przedstawienia wykazu źródeł wykorzystanych do generowania treści i cytatów, w tym źródeł generowanych przez narzędzie AI.
- Należy dwukrotnie sprawdzić cytaty, aby upewnić się, czy zawierają dokładne i odpowiednie odniesienia;
- Bycia świadomym potencjału plagiatu – narzędzie AI mogło odtworzyć istotny tekst z innych źródeł. Należy sprawdzić oryginalne źródła, aby upewnić się, że nie popełniono plagiatu pracy innej osoby;
- Uznania ograniczeń narzędzia AI w przygotowaniu wniosku, w tym prawdopodobieństwa stronniczości, błędów i luk w wiedzy.

12. Pomoc

W miarę możliwości ***spróbuj znaleźć potrzebne odpowiedzi w niniejszym zaproszeniu do składania*** wniosków, a także inne dokumenty (mamy ograniczone zasoby na bezpośrednie zapytania):

- [Podręcznik internetowy](#);
- Temat Q&A na stronie tematu (w przypadku pytań dotyczących poszczególnych zaproszeń w ramach otwartych zaproszeń; nie dotyczy działań na zaproszenie);
- [Często zadawane pytania w portalu](#) (w przypadku pytań ogólnych).

Prosimy również o regularne sprawdzanie stron zaproszenia i tematu, ponieważ wykorzystamy je do publikowania aktualizacji zaproszenia, w tym zaproszenia na sesję informacyjną dla wnioskodawców po otwarciu zaproszenia (jeżeli dotyczy). (Jeżeli chodzi o zaproszenia, wnioskodawca otrzyma bezpośrednią informację w przypadku aktualizacji zaproszenia.)

Kontakt

W przypadku indywidualnych pytań dotyczących systemu składania wniosków w portalu prosimy o kontakt z [działem pomocy technicznej IT](#).

Pytania niezwiązane z IT należy przysyłać na adres: krajowy [punkt kontaktowy](#) CERV w Państwa kraju (jeżeli został ustanowiony) lub w inny sposób na następujący adres e-mail: FACEA-CERV@ec.europa.eu.

Proszę wyraźnie wskazać **numer referencyjny zaproszenia i tematu**, którego dotyczy Państwa pytanie (*zob. strona tytułowa*).

13. Ważne

WAŻNE

- **Nie czekaj do końca** – wypełnij wniosek z odpowiednim wyprzedzeniem, aby uniknąć **problemów technicznych** w ostatniej chwili. Ryzyko dotyczące problemów wynikających ze składania wniosku *w ostatniej chwili (np. przeciążenia itp.)* ponosi całkowicie wnioskodawca. Terminy określone w zaproszeniu NIE mogą zostać przedłużone.
- **Regularnie sprawdzaj** strony z zaproszeniem do składania wniosków i tematami na portalu. Będziemy na niej publikować aktualności i dodatkowe informacje dotyczące zaproszenia do składania wniosków (aktualności dotyczące zaproszenia i tematu).
- **Elektroniczny system wymiany informacji portalu Funding & Tenders** – składając wniosek, wszyscy uczestnicy **wyrażają zgodę** na korzystanie z elektronicznego systemu wymiany informacji zgodnie z [warunkami korzystania z portalu](#).
- **Rejestracja** – przed złożeniem wniosku wszyscy beneficjenci, podmioty stowarzyszone i partnerzy stowarzyszeni muszą być zarejestrowani w [rejestrze uczestników](#). W formularzu wniosku należy podać kod identyfikacyjny uczestnika (PIC) – jeden na każdego uczestnika.
- **Role w konsorcjum** – przy tworzeniu konsorcjum należy pomyśleć o organizacjach, które pomagają osiągnąć cele i rozwiązać problemy.
Role należy przydzielać według poziomu uczestnictwa w projekcie. Główni uczestnicy powinni uczestniczyć jako **beneficjenci** lub **podmioty stowarzyszone**; inne podmioty mogą brać udział jako partnerzy stowarzyszeni, podwykonawcy, osoby trzecie wnoszące wkład rzeczowy. **Partnerzy stowarzyszeni** oraz osoby trzecie wnoszące wkład rzeczowy powinny ponosić swoje własne koszty (nie staną się formalnymi odbiorcami finansowania UE). **Podwykonawstwo** powinno zwykle stanowić ograniczoną część i musi być wykonywane przez osoby trzecie (nie przez jednego z beneficjentów/podmioty stowarzyszone). Podwykonawstwo przekraczające 30 % całkowitych kosztów kwalifikowalnych musi być uzasadnione we wniosku.
- **Koordynator** – w przypadku dotacji przeznaczonych dla wielu beneficjentów beneficjenci uczestniczą jako konsorcjum (grupa beneficjentów). Będą oni musieli wyznaczyć koordynatora, który zajmie się zarządzaniem projektem i jego koordynacją, a także będzie reprezentował konsorcjum wobec organu przyznającego. W dotacjach przeznaczonych dla jednego beneficjenta, beneficjent ten automatycznie staje się koordynatorem.
- **Podmioty stowarzyszone** – Wnioskodawcy mogą uczestniczyć wraz z podmiotami stowarzyszonymi (tj. podmiotami powiązanymi z beneficjentem, które uczestniczą w działaniu i mają podobne prawa i obowiązki jak beneficjenci, ale nie podpisują umowy o udzielenie dotacji i w związku z tym same nie stają się beneficjentami). Otrzymają one część środków z dotacji i w związku z tym muszą spełniać wszystkie warunki określone w zaproszeniu i przejść weryfikację (podobnie jak beneficjenci); nie są jednak uwzględniane w minimalnych kryteriach kwalifikowalności dotyczących składu konsorcjum (jeśli takie występują). Jeżeli w projekcie uczestniczą podmioty stowarzyszone, nie należy zapomnieć o przedłożeniu w ramach swojego wniosku dokumentów potwierdzających ich powiązanie z organizacją wnioskodawcy.

- **Partnerzy stowarzyszeni** – Wnioskodawcy mogą uczestniczyć wraz z partnerami stowarzyszonymi (tj. organizacjami partnerskimi, które uczestniczą w działaniu, ale nie mają prawa do otrzymania środków z dotacji). Uczestniczą one bez finansowania i w związku z tym nie muszą być zatwierdzane.
- **Umowa konsorcyjna** – ze względów praktycznych i prawnych zaleca się dokonanie ustaleń wewnętrznych, które umożliwią ci radzenie sobie z wyjątkowymi lub nieprzewidzianymi okolicznościami (we wszystkich przypadkach, nawet jeśli nie są one obowiązkowe na mocy umowy o udzielenie dotacji). Umowa konsorcjum daje również możliwość podziału środków z dotacji według zasad i parametrów ustalonych w ramach konsorcjum (na przykład jeden beneficjent może przekazać swoje środki z dotacji innemu beneficjentowi). Umowa konsorcjum umożliwia zatem dostosowanie dotacji UE do wewnętrznych potrzeb konsorcjum i może również pomóc w obronie własnych interesów w razie sporów.
- **Zrównoważony budżet projektu** – Wnioski o dotacje muszą zapewniać zrównoważony budżet projektu i wystarczające inne zasoby do pomyślnej realizacji projektu (*np. wkłady własne, dochód wygenerowany przez działanie, wkłady finansowe osób trzecich itp.*). Wnioskodawca może zostać wezwany do zmniejszenia swoich szacowanych kosztów, jeżeli są one niekwalifikowalne (w tym nadmierne).
- **Zakończone/trwające projekty** – wnioski dotyczące projektów, które zostały już ukończone, zostaną odrzucone; w przypadku wniosków dotyczących projektów, które już się rozpoczęły, wnioski będą oceniane w indywidualnych przypadkach (w tym wypadku nie ma możliwości uzyskania zwrotu kosztów za działania, które miały miejsce przed datą rozpoczęcia projektu/złożeniem wniosku).
- **Zasada niedochodowości – dotacje** NIE mogą przynosić zysku (tj. nadwyżki przychodów + dotacji UE nad kosztami). Zostanie to przez nas sprawdzone na zakończenie projektu.
- **Brak kumulacji finansowania/brak podwójnego finansowania** – surowo zabronione jest kumulowanie finansowania z budżetu UE (z wyjątkiem działań w ramach „Synergii UE”). Poza takimi działaniami w zakresie synergii każde dane działanie może otrzymać tylko JEDNĄ dotację z budżetu UE, a pozycje kosztów w żadnych okolicznościach nie mogą być deklarowane w ramach dwóch dotacji UE; projekty należy opracowywać jako różne działania, wyraźnie określone i oddzielone dla każdej dotacji (bez nakładania się).
- **Połączenie z dotacjami operacyjnymi UE** – połączenie z dotacjami operacyjnymi UE jest możliwe, jeżeli projekt pozostaje poza programem prac dotyczącym dotacji operacyjnych i należy upewnić się, że pozycje kosztów są wyraźnie oddzielone w księgowości i NIE są zgłaszane dwukrotnie (*zob. [doroczne Walne Zebranie – umowa o udzielenie dotacji z objaśnieniami, art. 6 ust. 2 lit. E](#)*).
- **Wiele wniosków – Wnioskodawcy nie mogą składać więcej niż jednego wniosku jako koordynatorzy** w ramach niniejszego zaproszenia. Wiele wniosków zostanie odrzuconych.
- **Ponowne złożenie** – wnioski można zmieniać i składać ponownie do upływu terminu składania wniosków.
- **Odrzucenie** – składając wniosek, wszyscy wnioskodawcy akceptują warunki zaproszenia określone w niniejszym zaproszeniu do składania wniosków (oraz w

dokumentach, do których zaproszenie się odnosi). Wnioski, które są niezgodne z warunkami zaproszenia, zostaną odrzucone. Dotyczy to również wnioskodawców: Wszyscy wnioskodawcy muszą spełniać kryteria; jeżeli którekolwiek z nich tego nie zrobi, należy je zastąpić lub odrzucić cały wniosek.

- **Anulowanie – mogą** zaistnieć okoliczności, które mogą wymagać anulowania zaproszenia do składania wniosków. W takim przypadku opublikowana zostanie aktualizacja dotycząca zaproszenia lub tematu. Należy zauważyć, że anulowanie nie uprawnia do rekompensaty.
- **Język** – wniosek można złożyć w dowolnym języku urzędowym UE (streszczenie projektu powinno być zawsze w języku angielskim). Ze względu na efektywność zdecydowanie zaleca się stosowanie języka angielskiego w całym wniosku. Jeżeli potrzebujesz dokumentacji zaproszenia do składania wniosków w innym języku urzędowym UE, złóż wniosek w ciągu 10 dni od publikacji zaproszenia (dane kontaktowe znajdują się w *sekcji 12*).
- **Przejrzystość** – zgodnie z art. 38 [rozporządzenia finansowego UE](#) informacje o przyznanych dotacjach UE są publikowane co roku na stronie [internetowej Europa](#).

Obejmuje:

- nazwy beneficjentów,
- adresy beneficjentów,
- cel, w którym udzielono dotacji;
- maksymalna przyznana kwota.

W wyjątkowych przypadkach można odstąpić od publikacji danych (na odpowiednio uzasadniony wniosek) – gdy zachodzi ryzyko, że ujawnienie informacji mogłoby zagrozić prawom i wolnościom określonym w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej lub zaszkodzić interesom handlowym.

- **Ochrona danych** – złożenie wniosku w ramach niniejszego zaproszenia wiąże się z gromadzeniem, wykorzystywaniem i przetwarzaniem danych osobowych. Dane te będą przetwarzane zgodnie z obowiązującymi ramami prawnymi. Będą one przetwarzane jedynie w celu oceny wniosku, zarządzania dotacją oraz, w razie konieczności, monitorowania, oceny i informowania o programie. Szczegółowe informacje można znaleźć w [oświadczeniu o ochronie prywatności w portalu Funding & Tenders](#).